

DOPRAVNÝ ÚRAD
TRANSPORT AUTHORITY

**Výročná správa o bezpečnosti
v železničnej doprave
v Slovenskej republike za rok 2020**

Autor: Ing. Henrieta Kajanová
Schválil: Ing. Ivan Škoda, EUR ING, MBA
Dátum: 14. september 2021

Obsah

Príhovor riaditeľa divízie	4
ZOZNAM SKRATIEK	5
ÚVOD	6
Účel, rozsah pôsobnosti a adresáti správy	6
Hlavné závery za rok 2020	7
ENGLISH SUMMARY	8
STRATÉGIA BEZPEČNOSTI	9
Stratégia a plánovanie	9
Bezpečnostné odporúčania	9
Opatrenia v oblasti bezpečnosti vykonávané bez vzťahu k bezpečnostným odporúčaniam	11
Organizácia bezpečnostného orgánu	11
VÝKON BEZPEČNOSTI	14
PRÁVNE PREDPISY A NARIADENIA EÚ	15
Právne predpisy a nariadenia EÚ	15
Vnútroštátna legislatíva	16
Výnimky zo systému certifikácie subjektov zodpovedných za údržbu	17
BEZPEČNOSTNÉ OSVEDČENIA, BEZPEČNOSTNÉ POVOLENIA A INÉ OSVEDČENIA VYDÁVANÉ NSA SK	18
Bezpečnostné osvedčenia a bezpečnostné povolenia	18
Povolenia železničných vozidiel	19
Subjekty zodpovedné za údržbu (ECM)	20
Rušnovodiči	20
Iný typ povolenia/osvedčenia	21
Kontakty s inými národnými bezpečnostnými orgánmi	21
Výmena informácií medzi NSA a prevádzkovateľmi železníc	21
DOZOR	21
Stratégia, plánovanie a rozhodovanie	21
Výsledky dohľadu za rok 2020	22
Koordinácia a spolupráca	25
UPLATŇOVANIE PRÍSLUŠNÝCH CSM ZO STRANY ŽELEZNIČNÝCH PODNIKOV A PREVÁDZKOVATEĽOV INFRAŠTRUKTÚRY	25
Uplatňovanie spoločnej bezpečnostnej metódy systému riadenia bezpečnosti	25
Uplatňovanie nariadenia č. 402/2013 o spoločnej bezpečnostnej metóde hodnotenia a posudzovania rizík	26
Uplatňovanie nariadenia Komisie 1078/2012 o spoločnej bezpečnostnej metóde monitorovania	29
Účasť na projektoch EÚ	29

KULTÚRA BEZPEČNOSTI	30
Hodnotenie a monitorovanie kultúry bezpečnosti	30
Iniciatívy/projekty v oblasti kultúry bezpečnosti	30
Príloha č. 1 Pokrok v interoperabilite.....	31
Príloha č. 2 Organizačná schéma Dopravného úradu	33
Príloha č. 3 Zoznam dopravcov	34
Príloha č. 4 CSI indikátory.....	37

Príhovor riaditeľa divízie

Vážení čitatelia,

práve ste sa dostali k výročnej správe o bezpečnosti za rok 2020. Dopravný úrad už tradične skompletizoval do tejto správy údaje, ktoré vychádzajú z činnosti manažéra železničnej infraštruktúry - Železníc Slovenskej republiky a jednotlivých železničných dopravcov pôsobiacich u nás. Do výročnej správy o bezpečnosti za rok 2020 sme doplnili aj množstvo informácií a poznatkov, ktoré vychádzajú z bezprostrednej činnosti a skúseností Dopravného úradu.

Aj v uplynulom roku patrilo udržanie bezpečnosti železničnej dopravy medzi hlavné priority v činnosti Dopravného úradu. Na 3 629 km železničných tratí v Slovenskej republike prevádzkovalo v minulom roku železničnú dopravu celkom 68 dopravcov. Vzhľadom na nevelikú železničnú sieť ide o vysoký počet dopravcov, ktorí denno-denne križujú našu republiku či už pri prevádzke osobných alebo nákladných vlakov. Bohužiaľ, ani v minulom roku sme sa nevyhli tragickým udalostiam, ktoré si svoj neslávny prím držia predovšetkým v oblasti stretov cestných motorových vozidiel so železničnými vozidlami na úrovňových križovaniach cestných komunikácií so železnicou. Naopak, z pohľadu zvyšovania bezpečnosti železničnej dopravy nás veľmi teší uvádzanie nových železničných vozidiel na trh s najmodernejším systémom zabezpečenia jazdy vlaku – systémom ETCS, nahradzovanie úrovňových križení ciest a železníc s mimoúrovňovými a v neposlednom rade neutíchajúca modernizácia železničnej infraštruktúry.

Predchádzajúci rok bol v porovnaní s inými rokmi plný zmien a neistoty. Odhliadnuc od globálnej pandémie, ktorá sa do značnej miery podpísala pod celkovú výkonnosť všetkých železničných dopravcov, až po náročné legislatívne zmeny, ktoré sa pretavili do aplikácie technického piliera štvrtého železničného balíčka. Nové kompetencie Železničnej agentúry Európskej únie na poli bezpečnostnej certifikácie a uvádzania železničných vozidiel na trh Únie majú za cieľ prispieť k zjednoteniu a posilneniu bezpečnostných štandardov v železničnej doprave. Nech je teda preprava po železnici aj naďalej vyhladávaným ekologickým a bezpečným nástrojom v spájaní Európy.

Veľa bezpečných kilometrov vo vlakoch po Slovensku želá

Ing. Ivan Škoda, EUR ING, MBA
riaditeľ divízie dráh a dopravy na dráhach
Dopravný úrad

ZOZNAM SKRATIEK

CSI	spoločné bezpečnostné indikátory
ECM	subjekt zodpovedný za údržbu
EU AR	Železničná agentúra Európskej únie
EÚ	Európska únia
ERTMS	Európsky systém riadenia železničnej dopravy
IOP	interoperabilita
JBO	jednotné bezpečnostné osvedčenie
MDV SR	Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky
NSA SK	bezpečnostný orgán Slovenskej republiky (Dopravný úrad)
PRM	osoby so zníženou pohyblivosťou
SAF	bezpečnosť
SR	Slovenská republika
ŠOD	štátny odborný dozor
ŠOTD	štátny odborný technický dozor
TDD	smernica o certifikácii rušňovodičov
TSI	technická špecifikácia interoperability
UTZ	určené technické zariadenie
VKM	značka držiteľa vozidla
ZSSK	Železničná spoločnosť Slovensko, a. s.
ZSSKC	Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a. s.
ŽSR	Železnice Slovenskej republiky

ÚVOD

Účel, rozsah pôsobnosti a adresáti správy

Výročnú správu (ďalej len „správa“) za predchádzajúci kalendárny rok v súlade s § 91 ods. 1 zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dráhach“) ako aj článkom 19 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/798 o bezpečnosti železníc v platnom znení (ďalej len „smernica 2016/798 o bezpečnosti železníc“), každoročne predkladá bezpečnostný orgán Železničnej agentúre Európskej únie (ďalej len „EU AR“) do 30. septembra.

Bezpečnostným orgánom pre železničné dráhy, špeciálne dráhy, lanové dráhy a pre železničné vozidlá je podľa § 103 ods. 1 písm. a) zákona o dráhach Dopravný úrad.

Štruktúra a obsah správy je spracovaný v súlade s odporúčaniami a príručkou „Vydávanie výročnej správy agentúry“ EU AR. Účelom správy je poskytnúť informácie o vývoji úrovne bezpečnosti vrátane zostavenia spoločných bezpečnostných ukazovateľov (CSI) týkajúcich sa Slovenskej republiky. Správa obsahuje informácie o:

- a) vývoji bezpečnosti železničného systému, vrátane súhrnu bezpečnostných indikátorov,
- b) významných zmenách v národných bezpečnostných predpisoch a v regulácii bezpečnosti železničného systému,
- c) stave bezpečnostného osvedčovania a bezpečnostného povoľovania,
- d) výsledkoch a skúsenostiach z vykonaných kontrol v podnikoch manažérov infraštruktúry a v železničných podnikoch vrátane počtu vykonaných kontrol,
- e) uplatnených výnimkách z určenia osoby zodpovednej za údržbu železničného vozidla pri povolení jeho prevádzky,
- f) skúsenostiach železničných podnikov a manažéra infraštruktúry s uplatňovaním spoločných bezpečnostných metód.

Cieľovou skupinou správy je predovšetkým železničný sektor v Slovenskej republike (ďalej len „SR“) a Európe ako aj celá zainteresovaná verejnosť. Údaje v správe pozostávajú z podkladov bezpečnostných správ dopravcov a manažéra infraštruktúry, ktorí v súlade s § 85 zákona o dráhach majú povinnosť každoročne do 31. mája posilať bezpečnostnému orgánu, ktorý vydal bezpečnostné osvedčenie a povolenie, bezpečnostnú správu za predchádzajúci kalendárny rok.

Za rok 2020 Dopravnému úradu bezpečnostnú správu zaslalo 64 dopravcov a 1 manažér infraštruktúry, avšak 3 dopravcovia si túto povinnosť vyplývajúcu z § 85 zákona o dráhach nesplnili, za čo im bola uložená pokuta v zmysle § 109 ods. 7 písm. c) zákona o dráhach. V roku 2020 vznikol 1 nový dopravca a žiadny dopravca neukončil svoju činnosť.

Správa k vzhliadnutiu je k dispozícii na webovom sídle úradu: www.nsat.sk.

Hlavné závery za rok 2020

Hlavným cieľom bezpečnostného orgánu je neustále zvyšovať úroveň bezpečnosti železničnej dopravy na území Slovenskej republiky, dohliadať na prevenciu nehôd a mimoriadnych udalostí a na uplatňovanie právnych predpisov v oblasti bezpečnosti železničnej dopravy. Tak ako pominulé roky aj v roku 2020 bolo vykonaných niekoľko štátnych odborných dozorov (ďalej len „ŠOD“). Avšak v dôsledku pandemickej situácie v súvislosti s ochorením COVID-19 bolo v roku 2020 vykonaných len 8 ŠOD, čo je v porovnaní s minulými rokmi podstatne menej. Pandemická situácia od začiatku roka 2020 mala výrazný vplyv na železničnú dopravu a to nielen na Slovensku, ale aj v celej Európe. Objem železničnej osobnej a nákladnej dopravy výrazne poklesol v dôsledku obmedzení mobility a následného nižšieho dopytu po doprave. Pandémia mala vo všeobecnosti väčší vplyv na osobnú dopravu ako na nákladnú dopravu. Počas prvej vlny pandémie na jar 2020 prevádzkovatelia železničnej dopravy zrušili väčšinu medzinárodných osobných vlakov. Počet cestujúcich vo vnútroštátnej železničnej doprave klesol v porovnaní s minulým rokom až o 90 %. V dôsledku prísnych opatrení, ktoré boli v SR zavedené, fungovalo veľké množstvo podnikov vrátane zamestnancov bezpečnostného orgánu dlhšiu dobu dištančnou formou tzv. „home office“, čo vysvetľuje enormný pokles počtu cestujúcich v osobnej železničnej doprave, nakoľko ľudia pracovali z domu a nedochádzali do svojho zamestnania. Keďže mnohé odvetvia v dôsledku pandémie spomalili alebo dokonca zastavili svoju výrobu, došlo aj k poklesu prepravných objemov, čo znamenalo pre prevádzkovateľov železničnej nákladnej dopravy náročné obdobie. Počas nasledujúceho obdobia v lete 2020 zostal dopyt po osobnej a nákladnej doprave a jej objem na nízkej úrovni, čo sa nezmenilo ani v druhej vlne pandémie na jeseň 2020, ktorá nás a mnohé krajiny prinútila prijať ďalšie reštriktívne opatrenia. Vplyv pandémie na odvetvie dopravy je preto naďalej značný. Aj napriek náročnej situácii a tiež reštriktívnym opatreniam, bezpečnostný orgán neustále hľadal spôsob a riešenia ako sa vyrovnáť s prevládajúcou situáciou a pokračovať v plnení svojej vízie a cieľov. V trende zvyšovania resp. udržiavania úrovne bezpečnosti ako aj vo vykonávaní ŠOD bude Dopravný úrad pokračovať aj naďalej v nasledujúcich rokoch.

ENGLISH SUMMARY

The main goal of the safety authority is to constantly increase the level of railway safety in the Slovak Republic, to supervise the prevention of accidents and emergencies based on legal regulations in the field of railway safety. As in previous years, in 2020 were performed several state professional inspections (hereinafter referred to as "SOD"). However, due to the pandemic situation related to COVID-19 disease, only eight SOD were performed in 2020, which is effectively less than in previous years. The pandemic situation since the beginning of 2020 has had a significant impact on rail transport, not only in Slovakia but also throughout Europe. Rail passenger and freight transport was falling sharply due to reduced mobility and the consequent lower demand for transport. The pandemic generally had a greater impact on passenger than on freight transport. During the first wave of the pandemic in spring 2020, rail operators cancelled international passenger train processes. The number of passengers in domestic rail transport was falling by up to 90% compared to last year. Because of the strict measures that were introduced in the Slovak Republic, a large number of companies, including employees of the security authority, had been working in the distance form of the so-called "home office", which showed a huge decrease in the number of passengers in passenger rail transport. These people had been working from home and did not commute to their offices. As many industries slowed down or even ceased their production because of the pandemic, there was also a reduction in transport volumes, which meant a difficult period for rail freight operators. During the following period in the summer of 2020, the demand for transport and its volume remained at a low level in passenger and freight transport, which did not change even in the second wave of the pandemic in the autumn of 2020, which forced many countries and the Transport Authority to take further restrictive measures. The impact of the pandemic on the transport sector was therefore currently significant. Despite the difficult situation, the national safety authority is constantly looking for a solution to cope with the prevailing situation and continues in its vision. The trend of increasing or maintaining the level of safety as well as in the implementation of SOD will continue in the coming years.

Obrázok 1, zdroj: Ing. Henrieta Kajanová

STRATÉGIA BEZPEČNOSTI

Stratégia a plánovanie

V snahe neustále zlepšovať bezpečnosť v železničnej doprave pristúpil NSA SK k plánovaniu ŠOD, ktoré každoročne vykonávajú zamestnanci NSA SK v súlade s § 106 a 107 zákona o dráhach a § 40 a 41 zákona č. 514/2009 Z. z. o doprave na dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o doprave na dráhach“). Pre účely vykonávania ŠOD má NSA SK implementovanú internú smernicu č. 2/2019 Výkon štátneho dozoru na dráhach v doprave na dráhach, ktorá stanovuje pravidlá a systém vykonávania ŠOD v súlade s platnou európskou a národnou legislatívou.

V roku 2020 bolo naplánovaných 20 ŠOD. Reálne sa však v dôsledku vyššie uvedených faktov v súvislosti s ochorením COVID-19 vykonalo 17 ŠOD.

Bezpečnostné odporúčania

Podľa § 102 ods. 1 písm. c) zákona o dráhach je vyšetrovacím orgánom, pokiaľ ide o nehody a mimoriadne udalosti, ku ktorým došlo na železničných dráhach, na špeciálnych dráhach a na lanových dráhach MDV SR. V súlade s § 99 zákona o dráhach z každého vyšetrovania nehody vydá vyšetrovací orgán záverečnú správu v čo najkratšom čase, najneskôr do 12 mesiacov od nehody a poskytne ju NSA SK. Záverečná správa obsahuje odporúčania na zvýšenie bezpečnosti železničného systému. Povinnosťou NSA SK je prijímať opatrenia na zabezpečenie primeraného zohľadnenia bezpečnostných odporúčaní a na zabezpečenie ich uplatňovania a tiež raz ročne informovať MDV SR o prijatých alebo plánovaných opatreniach na základe bezpečnostných odporúčaní. V roku 2020 MDV SR uzavrelo 2 vyšetrovania nehôd, ktoré sa stali ešte v roku 2019. Vyšetrovací orgán rieši veľmi málo nehôd a úroveň jednotlivých záverov a bezpečnostných odporúčaní je na nízkej úrovni, čo znemožňuje prijímať efektívne opatrenia k predchádzaniu nehôd. Tabuľka č. 1 zobrazuje vyšetrovania nehôd od roku 2016.

tabuľka č. 1 – Vyšetrovanie nehôd v rokoch 2016 až 2020

Vyšetrovanie nehôd		2016	2017	2018	2019	2020	Spolu
Vážne nehody	Zrážka vlaku	0	0	0	0	0	0
	Zrážka vlaku s prekážkou	0	1	0	0	0	1
	Vykoľajenie vlaku	0	1	0	0	1	2
	Nehoda na železničnom priecestí	1	1	1	1	0	4
	Nehoda osoby spôsobená RS v pohybe	0	0	0	0	0	0
	Požiar v koľajových vozidlách	0	0	0	0	0	0
	Zapojenie nebezpečného tovaru	0	0	0	0	0	0
Ostatné nehody	Zrážka vlaku	0	0	0	0	1	1
	Zrážka vlaku s prekážkou	0	0	0	0	0	0
	Vykoľajenie vlaku	0	0	0	0	0	0
	Nehoda na železničnom priecestí	0	0	0	0	0	0
	Nehoda osoby spôsobená RS v pohybe	0	0	0	0	0	0
	Požiar v koľajových vozidlách	0	0	0	0	0	0
	Zapojenie nebezpečného tovaru	0	0	0	0	0	0
Incidenty		0	1	2	1	0	4
Spolu		1	4	3	2	2	12

Vyšetrovací orgán vydal niekoľko odporúčaní, ktoré je možné použiť na zvýšenie bezpečnosti v rámci železničného systému. Vyšetrovací orgán poskytol NSA SK dve záverečné správy z vyšetrovania nehôd z roku 2019, ktoré boli uzavreté v roku 2020 a sú obsahom nasledujúcej tabuľky č. 2.

tabuľka č. 2 Bezpečnostné odporúčania vyšetrovacieho orgánu za rok 2020

Dátum a názov nehody	Vyšetrovanie nehôd
16.2.2019 <i>Vykoľajenie vlaku - stanica Krompachy</i>	Popis nehody: Počas prechodu vlaku Pn (spoločnosti Lokorail, a. s.) cez Krompachy po koľaji č.1 došlo na vchodovom zhlaví na výhybke č. 30 k vykoľajeniu vozňa radeného ako 6. za HDV. Následne došlo k roztrhnutiu vlaku a vykoľajeniu ďalších deviatich vozňov (7.-15. za HDV).
	Odporúčanie: Prísnejšie kontroly vozového parku.
1.9.2019 <i>Zrážka vlakov - Bratislava (B6 - Bratislava hlavná stanica - odstavné koľajisko)</i>	Popis nehody: <i>Súprava vlaku R 609 narazila rušňom na 212. koľaji v km 1,665 na výhybke č. 208 do 2. staničnej posunujúcej zálohy. Zisťovanie príčin vzniku nehody sa vykonávalo od 01.09.2019 do 24.01.2020.</i>
	Odporúčanie: Manažér infraštruktúry by mal posúdiť možnosť premiestnenia polohy vedúceho posunu tak, aby to umožnilo lepšie sledovanie a rozhľad, čo sa deje v koľajisku.

Obrázok 2, zdroj: Ing. Tomáš Hornáček (foto ilustračné)

Opatrenia v oblasti bezpečnosti vykonávané bez vzťahu k bezpečnostným odporúčaniam

NSA SK sa venuje aj vykonávaniu opatrení bez vzťahu k bezpečnostným odporúčaniam. V prípade vykonania ŠOD na priecestiach, ak si to vyžaduje situácia, NSA SK v súlade so zákonom o dráhach môže nariadiť zrušenie úrovňového križovania s cestnou komunikáciou alebo môže nariadiť jeho prestavbu na mimoúrovňové križovanie.

Organizácia bezpečnostného orgánu

Dopravný úrad ako NSA SK bol zriadený zákonom č. 402/2013 Z. z. o Úrade pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb a Dopravnom úrade a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Dopravný úrad je orgán štátnej správy s celoslovenskou pôsobnosťou pre výkon štátneho odborného dozoru a kontrol v oblasti dráh a dopravy na dráhach, civilného letectva a vnútrozemskej plavby.

Poslaním Dopravného úradu je účinne prispievať k zaisteniu bezpečnosti v oblasti dráh a dopravy na dráhach, civilného letectva a vnútrozemskej plavby a vytvárať regulačný rámec v niektorých oblastiach dopravy prostredníctvom výkonu dozoru a dohľadu a nastavovaním regulačných kritérií.

Dopravný úrad sa pri naplňaní svojho poslania riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky, právne záväznými aktmi EÚ a medzinárodnými zmluvami, ktorými je SR viazaná.

Na čele Dopravného úradu je predseda, ktorého vymenúva a odvoláva vláda na návrh ministra dopravy a výstavby Slovenskej republiky. Predsedu Dopravného úradu počas neprítomnosti alebo ak funkcia predsedu Dopravného úradu nie je obsadená, zastupuje podpredseda Dopravného úradu, ktorého vymenúva a odvoláva vláda na návrh ministra.

Dopravný úrad sa pri svojej činnosti riadi organizačným poriadkom schváleným predsedom Dopravného úradu, ktorý upravuje vnútorné organizačné členenie, systém a stupne riadenia, ako aj rozsah oprávnení a zodpovednosť vedúcich štátnych zamestnancov.

V roku 2020 na Dopravnom úrade pracovalo 210 zamestnancov. Z celkového počtu zamestnancov plnilo úlohy štátnej správy 200 zamestnancov zaradených v štátnej službe a 10 zamestnancov vykonávalo práce vo verejnom záujme. Na divízii dráh a dopravy na dráhach k 31.12.2020 pracovalo 41 zamestnancov. Úlohy bezpečnostného orgánu vykonáva iba 14 zamestnancov, čo je veľmi nízky počet zamestnancov zaoberajúcich sa tak rozsiahlou a dôležitou agendou.

Dopravný úrad sa vnútorne člení na ústredie a tri divízie - divíziu dráh a dopravy na dráhach, divíziu civilného letectva a divíziu vnútrozemskej plavby. Divízie sa následne členia na sekcie, odbory, oddelenia a referáty. Cieľom organizačnej štruktúry je zvýšiť efektívnosť činnosti, minimalizovať podporné činnosti a administratívu v porovnaní s odbornými činnosťami a prerozdelenie kompetencií a zodpovedností na jednotlivé organizačné útvary. Organizačná schéma Dopravného úradu je uvedená v prílohe č. 2.

Hlavné činnosti v oblasti dráh a dopravy na dráhach, ktoré Dopravný úrad vykonával v súlade so zákonom o dráhach a zákonom o doprave na dráhach, sú:

- regulácia na železničných dráhach
 - regulácia úhrad a prístupu na železničné dráhy
 - dohľad nad infraštruktúrou a trhom
 - regulácia prístupu k servisným zariadeniam
 - výkon skúšok hospodárskej rovnováhy
 - regulácia cestovného v osobnej železničnej doprave
 - práva a povinnosti cestujúcich
 - vydávanie povolení na prevádzkovanie železničných dráh a licencií na poskytovanie železničných dopravných služieb
- bezpečnosť
 - vydávanie (jednotných) bezpečnostných osvedčení, bezpečnostných povolení
 - vydávanie povolení a licencií na prevádzkovanie špeciálnych a lanových dráh
 - vydávanie preukazov rušnovodičov, vydávanie preukazov na riadenie chodu lanovej dráhy, vydávanie preukazov na vedenie hnacích vozidiel železničných a špeciálnych dráh
 - uznávanie skúšajúcich rušnovodičov
 - plnenie úloh podľa zákona č. 422/2015 Z. z. o uznávaní dokladov o vzdelaní a o uznávaní odborných kvalifikácií
- interoperabilita
 - vydávanie povolení na uvedenie pevných a mobilných subsystémov interoperability na trh a do prevádzky
 - registrácia železničných vozidiel vrátane povoľovania ich typov
- štátny odborný dozor a štátny odborný technický dozor
 - výkon dozoru nad elektrickými, zdvíhacími, dopravnými, tlakovými a plynovými zariadeniami a kontajnermi
 - overovanie a schvaľovanie UTZ
 - overovanie splnenia požiadaviek na výkon určených činností
 - poverovanie právnických osôb v oblasti UTZ a určených činností
 - výkon štátneho dozoru na železničných, špeciálnych a lanových dráhach podľa zákona o dráhach a zákona o doprave na dráhach
 - kontrola plnenia podmienok vydaného bezpečnostného osvedčenia železničnému podniku
 - kontrola plnenia podmienok vydaného bezpečnostného povolenia manažérovi železničnej infraštruktúry.

Dopravný úrad na svojom webovom sídle aktualizoval informácie týkajúce sa spracovávania žiadostí o vydanie (jednotných) bezpečnostných osvedčení a uvádzania železničných vozidiel na trh a do prevádzky pred a po 16. júni 2020 v súvislosti s legislatívnymi zmenami týkajúcimi sa technického piliera 4. železničného balíčka.

Činnosti bezpečnostného orgánu pre železničné dráhy, špeciálne dráhy a lanové dráhy a pre železničné vozidlá zabezpečovala v roku 2020 divízia dráh a dopravy na dráhach.

Od 16. júna 2020 začal Dopravný úrad vydávať jednotné bezpečnostné osvedčenia (ďalej len „JBO“) a bezpečnostné povolenia v súlade s požiadavkami daných smernicou Európskeho parlamentu a Rady č. 2016/798 o bezpečnosti železníc, ktorá bola transponovaná do zákona

o dráhach; do tohto času úrad ešte vydával bezpečnostné osvedčenia v súlade s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/49/ES o bezpečnosti železníc Spoločenstva. Tabuľka č. 3 zobrazuje súhrnný prehľad o počte vydaných a aktualizovaných JBO za rok 2020.

tabuľka č. 3 Prehľad bezpečnostných osvedčení

Počet	v r. 2020
vydaných bezpečnostných osvedčení časť „A“	11
vydaných bezpečnostných osvedčení časť „B“	18
aktualizovaných bezpečnostných osvedčení	3
vydané bezpečnostné osvedčenia v rámci OSS	4
vydaných bezpečnostných povolení	1
aktualizovaných bezpečnostných povolení	1

Detailnejší prehľad o vydaných JBO a bezpečnostných povoleniach pre železničné dráhy, povoleniach a licenciách pre špeciálne a lanové dráhy, je uvedený na webovom sídle úradu v časti „Doprava na dráhach“ a „Bezpečnosť na dráhach“.

VÝKON BEZPEČNOSTI

V súlade s článkom 19 písm. a) smernice 2016/798 o bezpečnosti železníc vnútroštátne bezpečnostné orgány uverejňujú správu o svojej činnosti za predchádzajúci rok a pošlú ju EÚ AR do 30. septembra. Táto správa obsahuje informácie o vývoji bezpečnosti železníc vrátane súhrnu CSI na úrovni členského štátu v súlade s článkom 5 ods. 1 smernice 2016/798 o bezpečnosti železníc. CSI sú popísané a graficky zobrazené v prílohe č. 4 tejto správy a sú sústredené najmä na nehodovosť a dôsledky (zranenie/úmrť) zapríčinené rôznymi faktormi, ako napr. zrážky vlaku, vykoľajenie, požiare a iné.

Závažnou nehodou sa rozumie každá nehoda, na ktorej sa podieľa aspoň jedno pohybujúce sa železničné vozidlo, ktorej výsledkom je minimálne jedna usmrtená osoba alebo ťažko zranená osoba, alebo značné poškodenie vozového parku, koľaje, iných zariadení alebo životného prostredia, alebo značné poškodenie vozového parku, koľaje, iných zariadení alebo životného prostredia, alebo značné narušenie prepravy; nevzťahuje sa na nehody v opravovniach vozňov, skladoch a rušňových depách. Značným poškodením vozidlového parku, koľaje, iných zariadení alebo životného prostredia sa rozumie poškodenie vo výške minimálne 150 000 eur.

V roku 2020 došlo k 52 závažným nehodám, čo je oproti roku 2019 o 10 nehôd menej. Pri týchto nehodách v roku 2020 došlo k smrteľnému zraneniu 27 osôb, čo v porovnaní s rokom 2019 predstavuje pokles o 4 osoby a k ťažkému zraneniu 24 osôb, čo v porovnaní s predchádzajúcim rokom predstavuje pokles o 12 osôb. Bolo zaznamenaných 54 nehôd s príčinou vzniku „Samovražda“, čo predstavuje pokles o 3 nehody a 6 nehôd s príčinou vzniku „Pokus o samovraždu“, rovnako ako v predchádzajúcom období. Za najzávažnejší prípad považujeme smrteľné zranenie zamestnanca manažéra infraštruktúry Železnice Slovenskej republiky Bratislava (ďalej len „ŽSR“), OR Trnava, SMSÚ ŽTS TO Nové Zámky, ktorého dňa 08.01.2020 v železničnej stanici Nové Zámky zrazil prechádzajúci vlak Os 5012 Železničnej spoločnosti Slovensko, a. s. (ďalej len „ZSSK“).

Priaznivo vnímame stav v oblasti ťažkých zranení cestujúcich, kde sme zaznamenali 2 prípady v porovnaní s rokom 2019, kedy došlo k 7 prípadom. V oboch prípadoch príčina vzniku nehody spočívala v nesprávnom (nedovolenom) počínaní cestujúceho, vyskakovaním, resp. naskakovaním do už sa pohybujúceho vlaku.

Celkový vývoj bezpečnosti v roku 2020 v porovnaní s rokom 2019 zobrazuje nasledujúca tabuľka č. 4. Ďalšie údaje k CSI indikátorom sa nachádzajú v prílohe č. 4.

tabuľka č. 4 Porovnanie vývoja bezpečnosti

Závažná nehoda	rok 2019	rok 2020
Zrážka vlaku	2	0
Vykoľajenie vlaku	2	3
Nehoda na priecestí	16	14
Nehody s poškodením osôb	42	34
Požiare v železničných vozidlách	0	1
spolu	62	52

PRÁVNE PREDPISY A NARIADENIA EÚ

V súlade s článkom 19 písm. b) smernice 2016/798 o bezpečnosti železníc vnútroštátne bezpečnostné orgány v rámci správy predkladajú informácie o významných zmenách v právnych predpisoch v oblasti bezpečnosti železníc.

Právne predpisy a nariadenia EÚ

Počas roku 2020 boli platné nasledovné právne dokumenty a zamestnanci v súlade s nimi vykonávali svoju činnosť:

- a) Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 402/2013 z 30. apríla 2013 o spoločnej bezpečnostnej metóde hodnotenia a posudzovania rizík, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 352/2009 v platnom znení (ďalej len „nariadenie Komisie 402/2013“).
- b) Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 455/2011 z 10. mája 2011 o systéme certifikácie subjektov zodpovedných za údržbu nákladných vozňov a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 653/2007.
- c) Nariadenie Komisie (ES) č. 653/2007 z 13. júna 2007 o používaní spoločných európskych vzorov bezpečnostných osvedčení a žiadostí v súlade s článkom 10 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/49/ES a o platnosti bezpečnostných osvedčení predkladaných podľa smernice 2001/14/ES v platnom znení.
- d) Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1077/2012 zo 16. novembra 2012 o spoločnej bezpečnostnej metóde pre vykonávanie dozoru národnými bezpečnostnými orgánmi po vydaní bezpečnostného osvedčenia alebo bezpečnostného povolenia.
- e) Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1078/2012 zo 16. novembra 2012 o spoločnej bezpečnostnej metóde monitorovania vykonávaného železničnými podnikmi, manažermi infraštruktúry po vydaní bezpečnostného osvedčenia alebo bezpečnostného povolenia a subjektmi zodpovednými za údržbu (ďalej len „nariadenie Komisie 1078/2012“).
- f) Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1158/2010 z 9. decembra 2010 o spoločnej bezpečnostnej metóde na posudzovanie zhody s požiadavkami na získanie osvedčení o bezpečnosti železníc.
- g) Smernica 2004/49/ES Európskeho parlamentu a Rady z 29. apríla 2004 o bezpečnosti železníc spoločenstva a o zmene a doplnení smernice Rady 95/18/ES o udeľovaní licencií železničným podnikom a smernici 2001/14/ES o prideľovaní kapacity železničnej infraštruktúry, vyberaní poplatkov za používanie železničnej infraštruktúry a bezpečnostnej certifikácií (Smernica o bezpečnosti železníc) v platnom znení.
- h) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/59/ES z 23. októbra 2007 o certifikácií rušňovodičov rušňov a vlakov v železničnom systéme v Spoločenstve v platnom znení (ďalej len „smernice 2007/59/ES“).
- i) Rozhodnutie Komisie 2011/765/EÚ o kritériách uznávania stredísk odbornej prípravy zúčastňujúcich sa na odbornej príprave rušňovodičov, o kritériách uznávania skúšajúcich pracovníkov rušňovodičov a o kritériách organizácie skúšok v súlade so smernicou

Vnútroštátna legislatíva

Počas roka 2019 sa SR pripravovala na zmenu legislatívy v podobe transpozície 4. železničného balíčka. Najvýraznejšou zmenou prešiel zákon o dráhach v podobe rozsiahlej novely č. 55/2019 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa zákon č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Táto novela bola vyhlásená v roku 2019, účinnosť nadobudla dňom 16. júna 2020.

Zákony, vyhlášky a interné postupy Dopravného úradu platné v roku 2020:

- a) Zákon č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- b) Zákon č. 514/2009 Z. z. o doprave na dráhach v znení neskorších predpisov.
- c) Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.
- d) Zákon NR SR č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov.
- e) Zákon č. 258/1993 Z. z. o Železničiach Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.
- f) Zákon č. 259/2001 Z. z. o Železničnej spoločnosti a. s. a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 258/1993 Z. z. o Železničiach Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.
- g) Zákon č. 402/2013 Z. z. o Úrade pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb a Dopravnom úrade a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- h) Zákon č. 462/2007 Z. z. o organizácii pracovného času v doprave a o zmene a doplnení zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 309/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov.
- i) Vyhláška Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 205/2010 Z. z. o určených technických zariadeniach a určených činnostiach a činnostiach na určených technických zariadeniach v znení neskorších predpisov.
- j) Vyhláška Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 245/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti, zdravotnej spôsobilosti a psychickej spôsobilosti osôb pri prevádzkovaní dráhy a dopravy na dráhe v znení neskorších predpisov.
- k) Vyhláška Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 350/2010 Z. z. o stavebnom a technickom poriadku dráh v znení neskorších predpisov.
- l) Vyhláška Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 351/2010 Z. z. o dopravnom poriadku dráh v znení neskorších predpisov.

- m) Postup Dopravného úradu č. 5/2020 pre žiadateľov pri podávaní žiadosti o vydanie jednotného bezpečnostného osvedčenia.
- n) Postup Dopravného úradu č. 5/2018 pri podávaní žiadosti o vydanie bezpečnostného povolenia.
- o) Postup Dopravného úradu č. 13/2019 pre vydávanie preukazov rušnovodiča.

Výnimky zo systému certifikácie subjektov zodpovedných za údržbu

Dňom 16. mája 2019 vstúpilo do účinnosti vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/779, ktorým sa stanovujú podrobné ustanovenia o systéme certifikácie subjektov zodpovedných za údržbu vozidiel podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/798 a ktorým sa zrušuje nariadenie Komisie (EÚ) č. 445/2011.

Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky svojím rozhodnutím č. 13438/2018/SŽDD/z.24387 poverilo právnickú osobu Žilinská univerzita v Žiline, so sídlom Univerzitná 8215/1, 010 26 Žilina, vydávaním osvedčení osobám zodpovedným za údržbu železničných nákladných vozňov a údržbárskym dielňam na údržbu nákladných vozňov.

Na základe prechodných ustanovení „Vysvetlenie ERA 1172/001 V.2.0“ všetky doteraz pôsobiace certifikačné orgány ECM môžu certifikovať všetky kategórie železničných vozidiel podľa vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2019/779 do 15. júna 2021.

Účelom systému certifikácie je poskytnúť rámec harmonizácie požiadaviek a spôsobov posudzovania schopnosti subjektov zodpovedných za údržbu v rámci celej Únie, a tiež poskytnúť dôkazy o tom, že subjekt zodpovedný za údržbu zriadil svoj systém údržby a je schopný plniť požiadavky ustanovené v tomto nariadení a zaručiť bezpečný prevádzkový stav každého nákladného vozňa, za ktorého údržbu je zodpovedný.

Certifikácia sa opiera o posúdenie schopnosti subjektu zodpovedného za údržbu spĺňať príslušné požiadavky podľa prílohy II. Vykonávacieho nariadenia komisie (EÚ) 2019/779 a uplatňovať ich konzistentným spôsobom. Certifikácia zahŕňa aj systém dohľadu na zabezpečenie trvalého súladu s uplatniteľnými požiadavkami po udelení osvedčenia ECM.

Postup certifikácie certifikačným orgánom (CO) Žilinskou univerzitou v Žiline má nasledujúce fázy:

- **Prípravná fáza:**
 - žiadosť o osvedčenie zhody subjektu zodpovedného za údržbu, resp. žiadosť o osvedčenie zhody pre funkcie údržby,
 - dotazník rozsahu činnosti ECM, resp. dotazník rozsahu činnosti funkcií údržby,
 - cenová ponuka – pripraví ju certifikačný orgán na základe doručenej žiadosti a dotazníka,
 - stanovenie termínu auditu.
- **Prvá etapa auditu** – Certifikovaný subjekt predloží certifikačnému orgánu **platnú smernicu** subjektu zodpovedného za údržbu resp. funkcií údržby a vyplnený **prehľad posudzovania požiadaviek**. Následne doručená dokumentácia je preskúmaná certifikačným orgánom.

- **Druhá etapa auditu** - Vykonanie certifikačného auditu v certifikovanom subjekte:
 - posúdenie informácií a dôkazov o zhode so všetkými požiadavkami vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2019/779,
 - audit na mieste v spoločnosti,
 - vytvorenie zápisu o vykonaní auditu.
- **Činnosti po audite:** Certifikačný orgán vypracuje dokumentáciu z auditu a zároveň navrhne udelenie/neudelenie certifikátu. Správa z certifikačného auditu bude odoslaná subjektu spolu s preberacím protokolom o prebratí správy z certifikačného auditu. Auditovaný subjekt zašle späť certifikačnému orgánu preberací protokol, na základe ktorého bude vystavená faktúra. Certifikát bude doručený auditovanému subjektu po uhradení faktúry.

NSA SK v roku 2020 nevydal žiadnu výnimku zo systému certifikácie subjektov zodpovedných za údržbu v súlade s článkom 15 smernice 2016/798 o bezpečnosti železníc.

BEZPEČNOSTNÉ OSVEDČENIA, BEZPEČNOSTNÉ POVOLENIA A INÉ OSVEDČENIA VYDÁVANÉ NSA SK

Podľa článku 16 smernice 2016/798 o bezpečnosti železníc každý členský štát zriadi vnútroštátny bezpečnostný orgán. Tento orgán je organizačne, právnu štruktúrou a pri prijímaní rozhodnutí nezávislý od železničných podnikov, manažérov infraštruktúry, žiadateľov alebo obstarávateľov a od subjektov, ktoré udeľujú verejné zákazky na poskytnutie služby.

Bezpečnostné osvedčenia a bezpečnostné povolenia

Dopravný úrad začal od 16. júna 2020 vydávať JBO a bezpečnostné povolenia v súlade s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2016/798 o bezpečnosti železníc, ktorá bola transponovaná do zákona o dráhach; do tohto času úrad ešte vydával bezpečnostné osvedčenia v súlade s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/49/ES o bezpečnosti železníc Spoločenstva. Konania o vydanie JBO podľa oblasti pôsobenia železničného podniku spracovával Dopravný úrad (v prípade vnútroštátnych žiadostí) alebo EU AR (v prípade žiadostí, ktoré pokrývali územie minimálne dvoch členských štátov alebo na základe vôle železničného podniku).

V priebehu roka 2020 bolo zo strany NSA SK v súlade s § 86 zákona o dráhach vydaných 11 bezpečnostných osvedčení časť „A“ a 18 bezpečnostných osvedčení časť „B“. Čo sa týka JBO, boli podané 3 žiadosti o vydanie JBO a z toho bolo vydané 1 JBO.

Bezpečnostné osvedčenia sa museli aktualizovať vždy, ak došlo k podstatnej zmene druhu alebo rozsahu prevádzky, prípadne nastali zmeny údajov v organizácii železničného podniku (napr. zmena adresy, názvu spoločnosti, atď.). Pri vzájomnom uznávaní a akceptovaní osvedčenia časti A platného pre celé územie EÚ, neboli v roku 2020 zaznamenané žiadne prípady, kedy by NSA SK mal problém akceptovať správnosť údajov uvedených v bezpečnostnom osvedčení.

Dopravný úrad vyberal správne poplatky len za spracovanie národných žiadostí o JBO a boli vybrané v celkovej sume **99,50€**. Za medzinárodné žiadosti o JBO platili žiadatelia poplatky priamo EU AR v sadzbe 130,-€ za hodinu práce a to až po ukončení konania o vydanie JBO.

V roku 2020 skončila platnosť predchádzajúceho bezpečnostného povolenia pre manažéra infraštruktúry, ktorým zabezpečuje správu a prevádzku železničných tratí s dobou platnosti do 21. apríla 2020. Počas kalendárneho roka prišlo k vydaniu nového bezpečnostného povolenia pre manažéra infraštruktúry s jeho aktuálnou platnosťou do 21. apríla 2021. Za vydanie bezpečnostného povolenia je zákonom NR SR č. 145/1995 Z. z o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správnych poplatkoch“) stanovený správny poplatok vo výške 200,-€. Dopravcom, ako aj manažérovi infraštruktúry, boli v roku 2020 pri podávaní žiadosti o vydanie bezpečnostného osvedčenia alebo bezpečnostného povolenia k dispozícii nasledovné postupy vydané Dopravným úradom:

- Postup Dopravného úradu č. 5/2020 pre žiadateľov pri podávaní žiadosti o vydanie bezpečnostného osvedčenia,
- Postup Dopravného úradu č. 5/2018 pri podávaní žiadosti o vydanie bezpečnostného povolenia.

Povolenia železničných vozidiel

V priebehu uvedeného roka NSA SK vydal podľa § 77 ods. 1 a § 78 ods. 1 zákona o dráhach 4 povolenia pre železničné vozidlá a zároveň podľa § 77 ods. 4 a § 78 ods. 3 zákona o dráhach bolo vydaných 37 dodatočných povolení na uvedenie železničných vozidiel do prevádzky. Nasledujúca tabuľka č. 5 detailne popisuje prehľad vydaných povolení na uvedenie železničných vozidiel do prevádzky vrátane celkového počtu povolených vozidiel.

tabuľka č. 5 Prehľad povolení železničných vozidiel

Povolenia na uvedenie železničných vozidiel do prevádzky podľa § 77 ods. 1 a § 78 ods. 1 zákona o dráhach			
Druh železničného vozidla	Počet podaných žiadostí	Počet vydaných povolení	Počet povolených vozidiel
Hnacie vozidlá	0	0	0
Nákladné vozne	0	0	0
Osobné vozne, elektrické a motorové jednotky	4	4	18
Tratťové stroje a mechanizmy, špeciálne vozidlá	0	0	0
Spolu	4	4	18

tabuľka č. 6 Prehľad dodatočných povolení železničných vozidiel

Dodatočné povolenia na uvedenie železničných vozidiel do prevádzky podľa § 77 ods. 4 a § 78 ods. 3 zákona o dráhach			
Druh železničného vozidla	Počet podaných žiadostí	Počet vydaných povolení	Počet povolených vozidiel
Hnacie vozidlá	10	10	111
Nákladné vozne	14	14	556
Osobné vozne, elektrické a motorové jednotky	5	5	20
Trat'ové stroje a mechanizmy, špeciálne vozidlá	8	8	8
Spolu	37	37	695

Na základe svojej kompetencie úrad v roku 2020 rozhodol aj o zmenách dodatočných povolení, kedy takto rozhodol pre celkom 78 železničných vozidiel. Zmeny dodatočných povolení boli vykonávané prevažne z dôvodu aktualizácií riadiaceho softvéru, doplnenia podmienok prevádzky na sieti ŽSR a taktiež z dôvodu zmeny vlastníkov a držiteľov železničných vozidiel.

Úrad v roku 2020 vydal 2 rozhodnutia o povolení typu dráhového vozidla s vlastným pohonom pre železničnú dráhu pre rýchlosť nad 160 km/h, 9 rozhodnutí o povolenie typu ťahaného dráhového vozidla pre železničnú dráhu a 2 rozhodnutia o povolení modernizácie alebo obnovy typu pre dráhové vozidlá s vlastným pohonom pre železničnú dráhu.

V súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady č. 2016/797 o interoperabilite železníc Spoločenstva bolo vydané 1 rozhodnutie týkajúce sa povolenia na uvedenie vozidla na trh EÚ pre 24 dvojsystémových osobných elektrických jednotiek.

Subjekty zodpovedné za údržbu (ECM)

NSA SK nekoná na území Slovenskej republiky ako certifikačný orgán pre ECM (pozri kapitolu „Výnimky zo systému certifikácie subjektov zodpovedných za údržbu“).

Rušňovodiči

V roku 2020 bolo vydaných 171 nových preukazov rušňovodiča a 10 duplikátov preukazu. Okrem vydania nových preukazov rušňovodiča bolo úradom odobratých a zároveň na úrad vrátených 21 preukazov. Najčastejšie dôvody odobratia preukazu rušňovodiča boli strata zdravotnej, psychickej alebo odbornej spôsobilosti.

Celkový počet vydaných preukazov rušňovodiča v SR od začiatku ich vydávania, t. j. od roku 2012 až do 31. decembra 2020 bolo 3 865 ks. Podľa článku 20 smernice 2007/59/ES je NSA SK príslušným orgánom pre uznávanie skúšajúcich rušňovodičov v zmysle článkov 7 a 8 rozhodnutia Komisie 2011/765/EÚ. V roku 2020 boli Dopravným úradom uznaní 2 noví skúšajúci rušňovodičov a bolo vydaných 5 obnovení skúšajúceho rušňovodičov.

Iný typ povolenia/osvedčenia

NSA SK nekoná ako certifikačný orgán pre iné typy železničných povolení/osvedčení. Pri udeľovaní bezpečnostného osvedčenia alebo bezpečnostného povolenia v súlade s nariadením Komisie (EÚ) č. 1158/2010 (1) alebo nariadením Komisie (EÚ) č. 1169/2010 (2) národný bezpečnostný orgán akceptuje akreditáciu alebo uznanie, ktoré udelil členský štát v súlade s článkom 7, ako dôkaz o spôsobilosti železničného podniku alebo manažéra infraštruktúry konať ako orgán pre posudzovanie.

Kontakty s inými národnými bezpečnostnými orgánmi

NSA SK v roku 2020 spolupracovala v oblasti bezpečnosti predovšetkým s národným bezpečnostným orgánom Českej republiky (Dražní úřad). Organizované boli spoločné rokovania, na ktorých sa riešila problematika oboch krajín, ktorá je často totožná, keďže do roku 1993 tvorila Česká republika a SR jeden unitárny štát. Oba štáty vykonávajú spoločné dozory u dopravcov, ktorí majú bezpečnostné osvedčenie vydané oboma štátmi.

Výmena informácií medzi NSA a prevádzkovateľmi železníc

Pri vydávaní bezpečnostných osvedčení ako aj pri vydávaní bezpečnostného povolenia pre manažéra infraštruktúry prebiehala výmena informácií v písomnej a ústnej podobe (vzájomná korešpondencia, pracovné rokovania a pod.). Rovnako sa na webovom sídle Dopravného úradu nachádzala bezplatná príručka v podobe Postupu Dopravného úradu č. 5/2020 pre žiadateľov pri podávaní žiadosti o vydanie bezpečnostného osvedčenia, ako aj Postup Dopravného úradu č. 5/2018 pri podávaní žiadosti o vydanie bezpečnostného povolenia.

DOZOR

Stratégia, plánovanie a rozhodovanie

Poslaním NSA SK je vykonávať štátny odborný dozor, kontroly, účinne prispievať k zaisteniu bezpečnosti v oblasti dráh a dopravy na dráhach a vytvárať regulačný rámec v niektorých oblastiach dopravy prostredníctvom výkonu dozoru, dohľadu a nastavovaním regulačných kritérií.

NSA SK sa pri napĺňaní svojho poslania riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi SR, právne záväznými predpismi EÚ a medzinárodnými zmluvami, ktorými je SR viazaná.

Obrázok 3, zdroj: Ing. Tomáš Hornáček

Z pohľadu budúcich činností NSA SK môžeme konštatovať, že vzhľadom na viazanosť jeho pôsobnosti a na limity legislatívneho rámca dané európskou a slovenskou legislatívou, očakávame, že činnosť bude korešpondovať s vývojom spolupráce v oblasti eurozóny v nadväznosti na odporúčania EÚ a implementáciou nariadení a odporúčaní do legislatívy SR, pričom najvyššími princípmi sú bezpečnosť prevádzky a bezpečnostná ochrana. Medzi ťažiskové činnosti patrili:

- implementácia opatrení a nariadení vyplývajúcich zo štvrtého železničného balíčka (technický a ekonomický pilier) vrátane prehĺbenia spolupráce s EÚ AR,
- pokračovanie v projekte Registra železničnej infraštruktúry,
- naštartovanie projektu Registra preukazov (licencií) rušňovodičov,
- príprava a podpísanie dohôd o spolupráci NSA SK ako bezpečnostného orgánu pre železničnú dopravu so susednými štátmi,
- rozšírenie spolupráce s inými bezpečnostnými orgánmi v železničnej doprave,
- rozšírenie dozornej činnosti pre nové subjekty podnikajúce v oblasti osobnej a nákladnej dopravy na dráhach a činnosti plnenia cisternových vozňov nebezpečnými látkami.

Výsledky dohľadu za rok 2020

Štátny dozor na dráhach a v doprave na dráhach sa vykonával ako ŠOD a ako ŠOTD. NSA SK vykonával ŠOD na železničných, špeciálnych a lanových dráhach podľa § 106 zákona o dráhach a § 40 zákona o doprave na dráhach.

Výkonom ŠOD podľa zákona o dráhach sa zisťuje, či:

- prevádzkovatelia dráh dodržiavajú podmienky a plnia povinnosti podľa zákona o doprave na dráhach a vykonávacích predpisov, najmä či prevádzkujú dráhu podľa povolenia,
- manažér infraštruktúry a železničné podniky plnia úlohy podľa národných bezpečnostných predpisov, systému riadenia bezpečnosti, bezpečnostného osvedčenia a bezpečnostného povolenia,
- prevádzkovatelia dráh, dráhové podniky, odosielatelia a príjemcovia tovaru a iné osoby zúčastnené na doprave na dráhach, na vykládke a nakládke tovaru, na údržbe a opravách dráhových vozidiel plnia povinnosti podľa tohto zákona a národných bezpečnostných predpisov.

Výkonom ŠOD podľa zákona o doprave na dráhach sa zisťuje, či:

- prevádzkovatelia dráh, dráhové podniky, odosielatelia a príjemcovia tovaru a ostatné osoby zúčastňujúce sa na doprave na dráhach, pri nakládke a vykládke tovaru a údržbe dráhových vozidiel dodržiavajú požiadavky tohto zákona a vykonávacích predpisov a Poriadku pre medzinárodnú železničnú prepravu nebezpečného tovaru (Réglement concernant le transport international ferroviaire marchandises dangereuses - ďalej len „RID“) a právne záväzných aktov Európskych spoločenstiev, ktoré sa vzťahujú na dopravu na dráhach a na postavenie, práva a povinnosti dopravcov a cestujúcich,
- dráhové podniky dodržiavajú podmienky a plnia povinnosti zákona o doprave na dráhach a vykonávacích predpisov, najmä či poskytujú dopravné služby na základe licencie a prepravného poriadku,
- manažér infraštruktúry a železničné podniky plnia úlohy v certifikácii rušňovodičov.

Výkon ŠOD bol v roku 2020 zameraný najmä na:

- plnenie určených podmienok na riadne a bezpečné prevádzkovanie dráhy prevádzkovateľmi dráh v súlade s vydaným povolením,
- poskytovanie dopravných služieb na dráhe v súlade s udelenými licenciami a plnenie určených podmienok na zaistenie bezpečnosti dopravy na dráhe prevádzkovateľmi dopravy na dráhach,
- zisťovanie stavu bezpečnosti prevádzky dráh a bezpečnosti dopravy na dráhach,
- dodržiavanie podmienok a plnenia povinností ustanovených zákonom o dráhach, zákonom o doprave na dráhach a všeobecne záväznými právnymi predpismi vydanými na ich základe u prevádzkovateľov dráh a dráhových podnikov.

V rámci vykonávania dozoru nad bezpečnosťou dopravy NSA SK vykonával plánované i mimoriadne kontroly dodržiavania podmienok pri prevádzkovaní dráhy a dopravy na dráhe so zameraním na kontrolu:

- plnenia povinností vyplývajúcich z podmienok vydaného bezpečnostného osvedčenia a bezpečnostného povolenia,
- zabezpečovanie odbornej, zdravotnej a psychickej spôsobilosti zamestnancov vykonávajúcich činnosti súvisiace s prevádzkovaním dráhy a dopravy na dráhe,
- evidencie o odbornej, zdravotnej a psychickej spôsobilosti zamestnancov dopravcov,
- dodržiavania rozhl'adových pomerov na nezabezpečených železničných priecestoch.

Výkon štátnych odborných dozorov za oblasť pevných subsystémov bol zameraný najmä na:

- dodržiavanie plnenia povinností a podmienok manažéra infraštruktúry pri prevádzke pevných subsystémov v oblasti subsystémov energia, infraštruktúra, traťové zariadenia riadenia – zabezpečenia a návštenia v súlade s požiadavkami európskej legislatívy, zákonom o dráhach a všeobecne záväznými právnymi predpismi vydanými na ich základe.

V roku 2020 bolo za oblasť pevných subsystémov vykonaných celkovo 5 ŠOD.

Výkon štátnych odborných dozorov za oblasť mobilných subsystémov bol zameraný najmä na:

- dodržiavanie plnenia povinností a podmienok dráhovými podnikmi a držiteľmi železničných vozidiel pri prevádzke mobilných subsystémov a to v súlade s požiadavkami európskej legislatívy, zákonom o dráhach, zákonom o doprave na dráhach a všeobecne záväznými právnymi predpismi vydanými na ich základe.

Najčastejšími zistenými nedostatkami v železničných podnikoch, u manažéra infraštruktúry a držiteľov železničných vozidiel boli:

- nesprávnosť označenia prevádzkovaných železničných vozidiel európskym číslom vozidla,
- nesprávnosť označenia značkou držiteľa železničného vozidla na skrini prevádzkovaných železničných vozidiel,
- použitie železničných vozidiel bez platného povolenia alebo dodatočného povolenia na uvedenie do prevádzky,
- nesprávne údaje o vykonanej technickej kontrole vyznačené na skrini železničného vozidla a nesúlad týchto údajov uvedených v protokoloch z vykonanej technickej kontroly,

- nesprávny postup uvádzania pevných subsystémov interoperability do prevádzky vrátane chýbajúcich certifikátov notifikovaných osôb,
- nesprávny postup uvádzania komponentov interoperability do prevádzky vrátane ich nesprávneho spôsobu údržby v prevádzke.

V roku 2020 bolo za oblasť mobilných subsystémov vykonaných celkovo 5 ŠOD, pričom pri 4 výkonoch ŠOD neboli uložené žiadne opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Pri 1 spoločnom výkone ŠOD spolu s Policajným zborom SR bol za oblasť železničných vozidiel zistený nedostatok v nesprávnom označení a v chybnej registrácii hnacieho železničného vozidla. Za oblasť bezpečnosti železničnej prevádzky v roku 2020 vykonaných celkom 17 ŠOD.

Najčastejšími zistenými nedostatkami v železničných podnikoch, u manažéra infraštruktúry a držiteľov železničných vozidiel boli:

- nedostatky v interných predpisoch zameraných na údržbu hnacích železničných vozidiel,
- neaktualizovaný systém riadenia bezpečnosti,
- neaktualizované vnútorné prevádzkové predpisy,
- nedodržiavanie vlastných predpisov dopravcov a prevádzkovateľov dráh,
- nedodržanie predpísaných rozhládových pomerov na nezabezpečených železničných priecestiach,
- neúplnosť, alebo neaktuálnosť v predpísaných dokladoch pre rušňovodičov.

Uložených bolo spolu 21 opatrení na odstránenie zistených nedostatkov, ktoré boli priebežne odstránené.

V rámci dozornej činnosti neboli zistené a ani začaté žiadne priestupkové konania týkajúce sa spáchania priestupku podľa § 108 zákona o dráhach. V roku 2020 neboli taktiež začaté žiadne správne konania týkajúce sa spáchania iných správnych deliktov podľa § 109 zákona o dráhach. V rámci dozornej činnosti boli ukončené 4 priestupkové konania týkajúce sa spáchania priestupku podľa § 42 zákona o doprave na dráhach s uloženými pokutami v celkovej výške 400,00€ spolu s vybratými 64,00€ na troch z priestupkových konaní. V roku 2020 boli ukončené 3 správne konania týkajúce sa spáchania iných správnych deliktov podľa § 109 zákona o dráhach s uloženými pokutami v celkovej výške 18 500,00€.

Vo všetkých prípadoch možno hodnotiť ako príčiny takéhoto stavu nedôslednosť pri plnení povinností vyplývajúcich z platnej legislatívy a bezpečnostných predpisov zo strany kontrolovaných subjektov.

NSA SK zabezpečoval výkon ŠOTD v zmysle príslušných ustanovení zákona o dráhach a zákona o doprave na dráhach.

Na základe poverenia Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR č. 19648/2016-SŽDD/z.44623 zo 6. októbra 2016 Dopravný úrad vykonával skúšky odbornej spôsobilosti a vydával doklady (osvedčenia) bezpečnostného poradcu na prepravu nebezpečného tovaru v železničnej doprave. Uvedené činnosti boli vykonávané v zmysle § 23 a 36 zákona o doprave na dráhach a ustanovení oddielu 1.8.3 RID, ktorý je prílohou C k Dohovoru o medzinárodnej železničnej preprave COTIF (Convention Internationale concernant le transport par chemins de fer). Činnosť ŠOTD bola vykonávaná na základe príslušných podaní a podnetov zo strany dotknutých subjektov a tiež z vlastného podnetu Dopravného úradu. V roku 2020 boli realizované kontroly v oblasti tlakových zariadení,

plynových zariadení a zvárania, defektoskopie, kontajnerov, zdvíhacích a dopravných zariadení a elektrických zariadení.

Obrázok 4, zdroj: Ing. Tomáš Hornáček

Koordinácia a spolupráca

V roku 2020 bol realizovaný ŠOD v spolupráci s Policajným zborom SR, odborom železničnej polície. Výkon ŠOD bol zameraný na kontroly rušňovodičov, predovšetkým na plnenie podmienok § 26 a 28 zákona o doprave na dráhach, na kontroly technického stavu dráhových vozidiel a platnosti technických kontrol dráhových vozidiel a na požívanie alkoholických nápojov a iných omamných látok pred a počas výkonu služby u vlakového personálu. Od rušňovodičov bolo požadované predloženie preukazu rušňovodiča, služobného preukazu, osvedčenia o odbornej spôsobilosti na funkciu rušňovodiča kategórie 24 B, harmonizovaného doplnkového osvedčenia k preukazu rušňovodiča. Na železničných vozidlách boli skontrolované pridelené európske čísla železničných vozidiel, písmenové označenie, označenie držiteľa železničných vozidiel značkou VKM a ich správne označenie na skrini železničných vozidiel, kontrola označenia a platnosti vykonanej technickej kontroly na skriniach železničných vozidiel, kontrola čitateľnosti označenia na železničných vozidlách a vizuálna kontrola označenia obručových kolies a stav dvojkoľesí.

UPLATŇOVANIE PRÍSLUŠNÝCH CSM ZO STRANY ŽELEZNIČNÝCH PODNIKOV A PREVÁDZKOVATEĽOV INFRAŠTRUKTÚRY

Uplatňovanie spoločnej bezpečnostnej metódy systému riadenia bezpečnosti

Štvrtý železničný balíček začala SR uplatňovať od 16. júna 2020. Do 30. októbra 2020 Dopravný úrad rozhodoval na základe legislatívnych pravidiel pri žiadostiach o bezpečnostné osvedčenia a povolenie železničných vozidiel, ktoré boli doručené na Dopravný úrad do 15. júna 2020 vrátane.

Od 16. júna 2020 prijímal Dopravný úrad žiadosti o JBO a uvádzanie železničných vozidiel na trh EÚ už iba cez systém Jednotného miesta kontaktu (ďalej len „OSS“). Na tieto žiadosti sa uplatňoval zákon o dráhach účinný od 16. júna 2020. Počas roku 2020 sa nesledovali v súlade s článkom 19 písm. f) smernice 2016/798 o bezpečnosti železníc skúsenosti železničných podnikov a manažérov infraštruktúry s uplatňovaním príslušných spoločných bezpečnostných metód (ďalej len „CSM“). V smernici 2016/798 o bezpečnosti železníc sa zaviedli ustanovenia, ktorých cieľom je zabezpečiť rozvoj a zvýšenie bezpečnosti železničného systému EÚ a zlepšiť prístup na trh so službami železničnej dopravy.

Hlavné zmeny, ktoré nastali v SR od 16. júna 2020 pri spolupráci s EU AR:

- EU AR zastáva rolu pri vydávaní jednotných bezpečnostných osvedčení a uvádzaní vozidiel na trh EÚ a v tomto ohľade môže vyberať poplatky a úhrady súvisiace so spracovaním žiadostí,
- všetky žiadosti o bezpečnostné osvedčenia, uvedenie vozidiel na trh EÚ a schválenia traťových zariadení ERTMS sa musia predložiť cez informačný a komunikačný systém OSS spravovaný EU AR,
- žiadatelia o jednotné bezpečnostné osvedčenie, uvedenie vozidla na trh EÚ a schválenie traťového zariadenia ERTMS môžu žiadať o opätovnú kontrolu rozhodnutia prijatého EU AR a v prípade potreby, podať odvolanie u Odvolacej rady EU AR,
- EU AR, ktorá už teraz zastáva rolu systémového orgánu podporujúceho harmonizované zavedenie ERTMS v Európskej únii, má rolu pri schvaľovaní riešení týkajúcich sa traťového zariadenia ERTMS,
- predefinovala sa rola železničných podnikov a manažérov infraštruktúry pri procesoch technickej kompatibility trasy cez Register infraštruktúry (RINF),
- potreba spolupráce medzi rozličnými aktérmi železničného systému sa stáva veľmi významnou vďaka veľkému množstvu rozhraní, ktoré sa musia riešiť za účelom zaistenia bezpečnosti železníc.

Uplatňovanie nariadenia č. 402/2013 o spoločnej bezpečnostnej metóde hodnotenia a posudzovania rizík

V súlade so smernicou 2004/49/ES o bezpečnosti železníc v Spoločenstve sa zaviedli CSM, aby sa zabezpečilo zachovanie vysokej úrovne bezpečnosti, a v prípade potreby a reálnej uskutočniteľnosti aj zlepšenie tejto úrovne.

Za týmto účelom bola stanovená CSM hodnotenia a posudzovania rizík v súlade s článkom 6 ods. 3 písm. a) smernice 2004/49/ES o bezpečnosti železníc v Spoločenstve.

Vždy, keď železničný systém podlieha zmene, významnosť tejto zmeny sa musí posúdiť vzhľadom na všetky zmeny súvisiace s bezpečnosťou. Účelom je posúdiť, či súhrn takýchto zmien predstavuje alebo nepredstavuje významnú zmenu vyžadujúcu úplné uplatňovanie

spoločnej bezpečnostnej metódy hodnotenia a posudzovania rizík. Za týmto účelom je potrebné uplatňovať postupy stanovené nariadením Komisie 402/2013. Nariadenie Komisie 402/2013 sa uplatňuje aj na štrukturálne subsystémy interoperability, na ktoré sa vzťahuje smernica 2008/57/ES o interoperabilite železníc v Spoločenstve:

- ak sa posúdenie rizík požaduje v príslušných technických špecifikáciách interoperability;
- ak sa zmena považuje za významnú, pri uvádzaní štrukturálnych subsystémov interoperability do prevádzky sa uplatňuje proces riadenia rizík, aby sa zaistilo bezpečné začlenenie štrukturálnych subsystémov interoperability do existujúceho železničného systému.

Účelom CSM a posudzovania rizík je zachovať alebo zlepšiť úroveň bezpečnosti železníc Spoločenstva v prípade, že je to potrebné a reálne uskutočniteľné. CSM zjednoduší prístup služieb železničnej dopravy na trh prostredníctvom harmonizácie:

- a) procesov riadenia rizík, ktoré sa používajú na posúdenie úrovni bezpečnosti a na posúdenie zhody s požiadavkami na bezpečnosť,
- b) výmeny informácií súvisiacich s bezpečnosťou medzi jednotlivými aktérmi v rámci železničného sektora s cieľom riadiť bezpečnosť medzi jednotlivými rozhraniami, ktoré v tomto sektore môžu existovať,
- c) výsledkov vyplývajúcich z uplatňovania procesu riadenia rizík.

CSM hodnotenia a posudzovania rizík sa uplatňuje na každú zmenu železničného systému v členskom štáte, ako sa uvádza v bode 2 písm. d) prílohy III k smernici 2004/49/ES, ktorá sa považuje za významnú v zmysle článku 4 nariadenia Komisie 402/2013. Môže ísť o zmeny technickej, prevádzkovej alebo organizačnej povahy. V prípade organizačných zmien sa do úvahy berú len tie zmeny, ktoré by mohli mať vplyv na prevádzkové podmienky. Systém riadenia bezpečnosti musí zaisťovať, aby sa CSM posudzovania rizík, vyvinuté podľa článku 6 ods. 3 písm. a) smernice 2004/49/ES o bezpečnosti, uplatňovali vždy, keď je to vhodné.

Novelizáciou zákona o dráhach s účinnosťou od 15. marca 2019 nastala zmena ustanovenia § 103 ods. 2 písm. g) piaty bod zákona o dráhach, z ktorého vyplýva, že Dopravný úrad okrem iného poveruje právnické osoby aj posudzovaním rizík v súlade s nariadením Komisie 402/2013.

Dopravný úrad je týmto v zmysle čl. 9 ods. 1 písm. b) nariadenia Komisie 402/2013 národným bezpečnostným orgánom, ktorý vykonáva **uznanie** týkajúce sa spôsobilosti organizácie, alebo jej časti alebo jednotlivca vykonávať nezávislé posudzovanie prostredníctvom posúdenia systému riadenia bezpečnosti železničného podniku alebo manažéra infraštruktúry a dozoru nad ním. Kritériá pre uznanie orgánov pre posudzovanie sú podrobne uvedené v prílohe II nariadenia Komisie 402/2013. Dôležitou podmienkou uznania orgánu pre posudzovanie rizík vyplývajúcej z tejto prílohy je splnenie všetkých požiadaviek normy ISO/IEC 17020:2012 a jej následných zmien a doplnení.

Z uvedeného vyplýva, že žiadosti o uznanie orgánu pre posudzovanie môže podať:

1. **železničný podnik**, ktorý má spracovaný vlastný systém riadenia bezpečnosti a je držiteľom platného bezpečnostného osvedčenia. Uznanie sa môže vzťahovať na posudzovanie rizika v súlade s vykonávacím nariadením, a to na mobilné subsystémy interoperability, t. j. železničné vozidlá,
2. **manažér infraštruktúry**, ktorý má spracovaný vlastný systém riadenia bezpečnosti a je držiteľom platného bezpečnostného povolenia. Uznanie sa môže vzťahovať

na posudzovanie rizika v súlade s vykonávacím nariadením, a to na pevné subsystémy interoperability, t. j. subsystémy infraštruktúra, energia a traťové zariadenia riadenia – zabezpečenia a návštenia.

V oboch prípadoch ide o tzv. inšpekčný orgán typu C v zmysle normy ISO/IEC 17020:2012. Ostatné subjekty v rámci železničného sektora **nie je Dopravný úrad** v súlade s čl. 9 ods. 1 písm. b) nariadenia Komisie 402/2013 **oprávnený uznávať**. Nasledujúci zoznam zobrazuje „Poverenia na hodnotenie a posudzovanie rizík“, ktoré vydalo NSA SK ešte v roku 2019 s uznanou platnosťou do roku 2021 a do roku 2023.

Zoznam orgánov uznaných pre posudzovanie v zmysle čl. 9 ods. 1 písm. b) vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 402/2013:

1. Železnice Slovenskej republiky, Bratislava

Uznaná organizačná zložka – Výskumný a vývojový ústav železníc, Hviezdoslavova 31, Žilina

Platnosť uznania do 31.12.2023

Rozsah uznania-inšpekčný orgán typu C podľa ISO STN EN 17020:2012

Štrukturálne subsystémy – železničné koľajové vozidlá

Rozsah kompetencií – kontrola organizácie, metodika a technické aspekty

Evidenčné číslo uznania SK3600200001

2. Železnice Slovenskej republiky, Bratislava

Uznaná organizačná zložka – Výskumný a vývojový ústav železníc, Hviezdoslavova 31, Žilina

Platnosť uznania do 21.04.2021

Rozsah uznania-inšpekčný orgán typu C podľa ISO STN EN 17020:2012 Štrukturálne subsystémy – infraštruktúra, energia, traťové zariadenia riadenia zabezpečenia a návštenia

Rozsah kompetencií – kontrola organizácie, metodika a technické aspekty

Evidenčné číslo uznania SK3600200002

3. DMG, s.r.o.

Platnosť uznania do 18.11.2023

Rozsah uznania-inšpekčný orgán typu C podľa ISO STN EN 17020:2012

Štrukturálne subsystémy – železničné koľajové vozidlá

Rozsah kompetencií – kontrola organizácie, metodika a technické aspekty

Evidenčné číslo uznania SK3600190002

Zároveň boli vydané uznania orgánu na hodnotenie a posudzovanie rizík v súlade s čl. 9, ods. 1 písm. b) nariadenia Komisie 402/2013. NSA SK má za povinnosť vykonávať pravidelný dozor, aby overil, či ním poverený orgán pre posudzovanie naďalej spĺňa kritériá stanovené v prílohe II nariadenia Komisie 402/2013 počas obdobia platnosti poverenia.

V roku 2020 boli v zmysle uvedeného vykonané dva dozory:

1. Železnice Slovenskej republiky, Bratislava, organizačná zložka Výskumný a vývojový ústav železníc, Žilina, centrum posudzovania bezpečnostných rizík, pracovisko Prešov

Výkon ŠOD bol zameraný na plnenie podmienok podľa nariadenia Komisie 402/2013 a úradom vydaného uznania orgánu na hodnotenie a posudzovanie rizík ev. č. SK 3600200001. Úvodný audit v zmysle čl. 11 ods. 1 nariadenia Komisie 402/2013 bol vykonaný formou kontrolných otázok na posudzovanie zhody podľa ISO/IEC 17020:2012. Uznaná organizácia počas

kontrolovaného obdobia vstúpila do procesu nezávislého posudzovania zhody pre organizáciu ŽSR, názov stavby: Modernizácia trate Púchov – Žilina, UČS 44 – 47. Nakoľko je posudzovanie od 9. septembra 2020 vo fáze realizácie, nebolo možné v celom rozsahu overiť plnenie kritérií stanovené v prílohe II nariadenia Komisie 402/2013 pre poverený orgán pre posudzovanie.

2. DMG, s. r. o., Školská 470, 956 12 Preseľany

Výkon ŠOD bol zameraný na plnenie podmienok podľa nariadenia Komisie 402/2013 a úradom vydaného uznania orgánu na hodnotenie a posudzovanie rizík ev. č. SK3620190002. Audit v zmysle čl. 11 ods. 1 nariadenia Komisie 402/2013 bol vykonaný formou kontrolných otázok na posudzovanie zhody podľa ISO/IEC 17020:2012. Uznaná organizácia počas kontrolovaného obdobia nevykonala žiadny proces nezávislého posudzovania zhody.

Uplatňovanie nariadenia Komisie 1078/2012 o spoločnej bezpečnostnej metóde monitorovania

V súlade s článkom 5 ods. 1 nariadenia Komisie 1078/2012 o spoločnej bezpečnostnej metóde monitorovania vykonávaného železničnými podnikmi, manažérmi infraštruktúry po vydaní bezpečnostného osvedčenia alebo bezpečnostného povolenia a subjektmi zodpovednými za údržbu, podávajú manažéri infraštruktúry a železničné podniky národným bezpečnostným orgánom správy o vykonávaní tohto nariadenia prostredníctvom správ o bezpečnosti. NSA SK bolo predložených 64 správ o bezpečnosti za rok 2020 od železničných podnikov a 1 správa za rok 2020 od manažéra infraštruktúry. Traja dopravcovia si túto povinnosť podľa § 85 ods. 1 zákona o dráhach nesplnili a správu v stanovenom termíne úradu nezaslali. Všetci dopravcovia majú v rámci systému riadenia bezpečnosti zavedený interný plán auditov a kontrol, ktorý sú povinní dodržiavať. Interné audity sú vždy zamerané na hodnotenie vyspelosti systému riadenia bezpečnosti a následne dokážu identifikovať potenciálne nedostatky, ktoré nedokáže pri ŠOD nájsť NSA SK.

Účasť na projektoch EÚ

NSA SK sa v roku 2020 nezúčastnil na žiadnych projektoch EÚ.

KULTÚRA BEZPEČNOSTI

Hodnotenie a monitorovanie kultúry bezpečnosti

Transponovaný 4. železničný balíček sa na Slovensku uplatňuje od 16. júna 2020. Zodpovedajúce informácie o hodnotení a monitorovaní kultúry bezpečnosti bude možné nájsť najskôr v správe o bezpečnosti za rok 2021.

Od 16. júna 2020 železničné podniky pri žiadaní o nové JBO prípadne o obnovu alebo aktualizáciu JBO v systéme riadenia bezpečnosti musia uvádzať aj opis kultúry bezpečnosti. Kultúra bezpečnosti predstavuje vzájomnú závislosť medzi systémom riadenia bezpečnosti a samotným správaním sa zamestnancov. Náročná situácia súvisiaca s ochorením COVID-19 ovplyvnila aj organizovanie vzdelávacích aktivít, rôznych stretnutí atď. Aj napriek náročnej a zložitej situácii SR v rámci hodnotenia a monitorovania kultúry bezpečnosti predkladá prehľad organizovaných vzdelávacích aktivít pre dopravcov a manažéra infraštruktúry, ktoré sa podarilo zorganizovať:

Spoločné stretnutie dopravcov 22. január 2020 – Bratislava, SR (Hotel Vienna House Easy)

Školenia v EU AR (Francúzsko, Valenciennes) pre proces JBO cez systém OSS pre žiadateľov:

- 22. 01. 2020,
- 05. 02. 2020,
- 04. 03. 2020,
- 18. 03. 2020.

Iniciatívy/projekty v oblasti kultúry bezpečnosti

NSA SK v spolupráci s MDV SR, Ministerstvom vnútra SR, ŽSR a Policajným zborom SR spolupracuje pri tvorbe legislatívy a rôznych úpravách národných bezpečnostných predpisov na základe zistení z nehodových udalostí. Z týchto zistení sa distribujú informácie medzi pracovníkmi v železničnom sektore s cieľom šírenia pozitívnej bezpečnostnej kultúry. Zároveň spoločne každoročne organizujú projekt mesiac bezpečnosti na železničných priecestiach s cieľom šírenia informácií v oblasti prevencie šírenia bezpečnostnej kultúry pre vodičov automobilov, cyklistov a chodcov. Počas daného mesiaca sú šírené preventívne materiály s cieľom zvyšovania bezpečnostnej kultúry medzi deťmi v školách a škôlkach hravou formou.

Príloha č. 1 Pokrok v interoperabilite

Informácie sú uvádzané k 31. decembru 2020

1. Trate vylúčené z rozsahu pôsobnosti smernice IOP / SAF (koniec roka)

1a	Dĺžka tratí vyňatých z rozsahu pôsobnosti smernice o IOP [km]	45,096
1b	Dĺžka tratí vyňatých z rozsahu pôsobnosti smernice o SAF [km]	0

2. Dĺžka nových tratí povolených NSA SK (počas vykazovaného roka)

2a	Celková dĺžka tratí [km]	0
----	--------------------------	---

3. Upravené/ prispôsobené stanice požiadavkám TSI PRM

3a	Železničné stanice spĺňajúce požiadavky TSI PRM	4
3b	Železničné stanice spĺňajúce požiadavky TSI PRM – čiastočná zhoda s TSI	72
3c	Prístupné železničné stanice	452
3d	Ostatné stanice	376

4. Preukazy rušnovodičov (na konci roka)

4a	Celkový počet platných európskych licencií vydaných v súlade so smernicou 2007/59/ES (v platnom znení)	3 865
4b	Počet novo vydaných európskych licencií (prvé vydanie)	181

5. Počet vozidiel povolených podľa smernice o interoperabilite (EÚ) 2016/797 (počas vykazovaného roka)

5a	Prvé povolenie – spolu	194
5aa	Nákladné vozne	73
5ab	Rušne	18
5ac	Ťahané osobné vozne	14
5ad	Pevná alebo vopred určená zostava	87
5ae	Špeciálne vozidlá	2
5b	Dodatočné povolenie – spolu	280
5ba	Nákladné vozne	18
5bb	Rušne	170
5bc	Ťahané osobné vozne	1

5bd	Pevná alebo vopred určená zostava	37
5be	Špeciálne vozidlá	54
5c	Povolenie pre typ – spolu	10
5ca	Nákladné vozne	7
5cb	Rušne	0
5cc	Ťahané osobné vozne	1
5cd	Pevná alebo vopred určená zostava	2
5ce	Špeciálne vozidlá	0
5d	Povolenia udelené po modernizácii alebo obnove – spolu	478
5da	Nákladné vozne	455
5db	Rušne	7
5dc	Ťahané osobné vozne	8
5de	Pevná alebo vopred určená zostava	0
5df	Špeciálne vozidlá	8

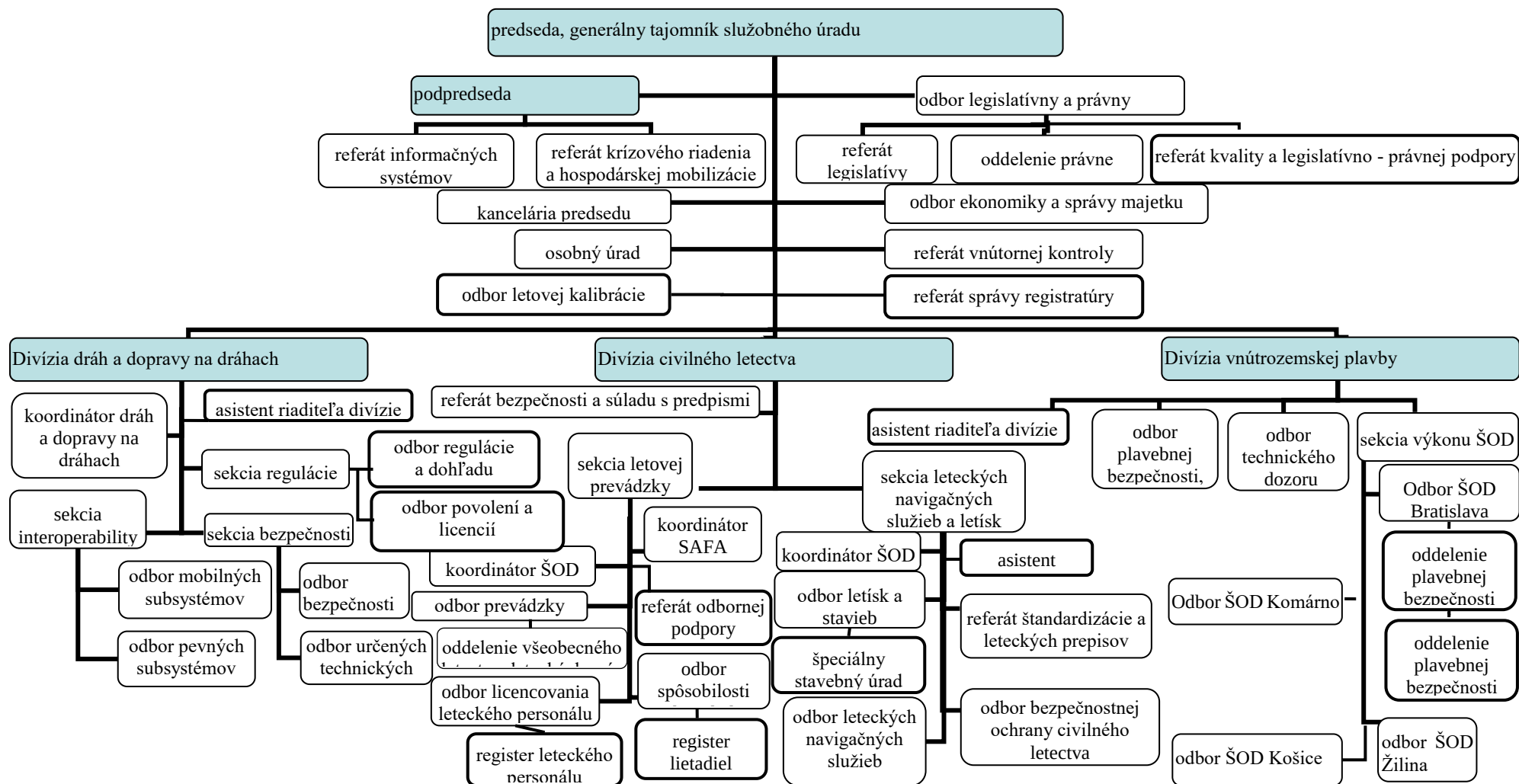
6. Vozidlá vybavené systémom ERTMS (celkový vozový park, koniec roka)

6a	Hnacie vozidlá vrátane vlakových súprav vybavených systémom ERTMS Level 1	11
6b	Hnacie vozidlá vrátane vlakových súprav vybavených systémom ERTMS Level 2	37
6c	Hnacie vozidlá vrátane vlakových súprav bez systému ERTMS	1 453

7. Počet zamestnancov NSA SK, ktorí pracujú na plný úväzok (do konca roka)

7a	Zamestnanci na plný úväzok zapojení do bezpečnostnej certifikácie	4
7b	Pracovníci na plný úväzok zapojení do schvaľovania vozidiel	5
7c	Pracovníci na plný úväzok zapojení do dohľadu	9
7d	Zamestnanci na plný úväzok zapojení do iných úloh týkajúcich sa železničnej dopravy	9

Príloha č. 2 Organizačná schéma Dopravného úradu

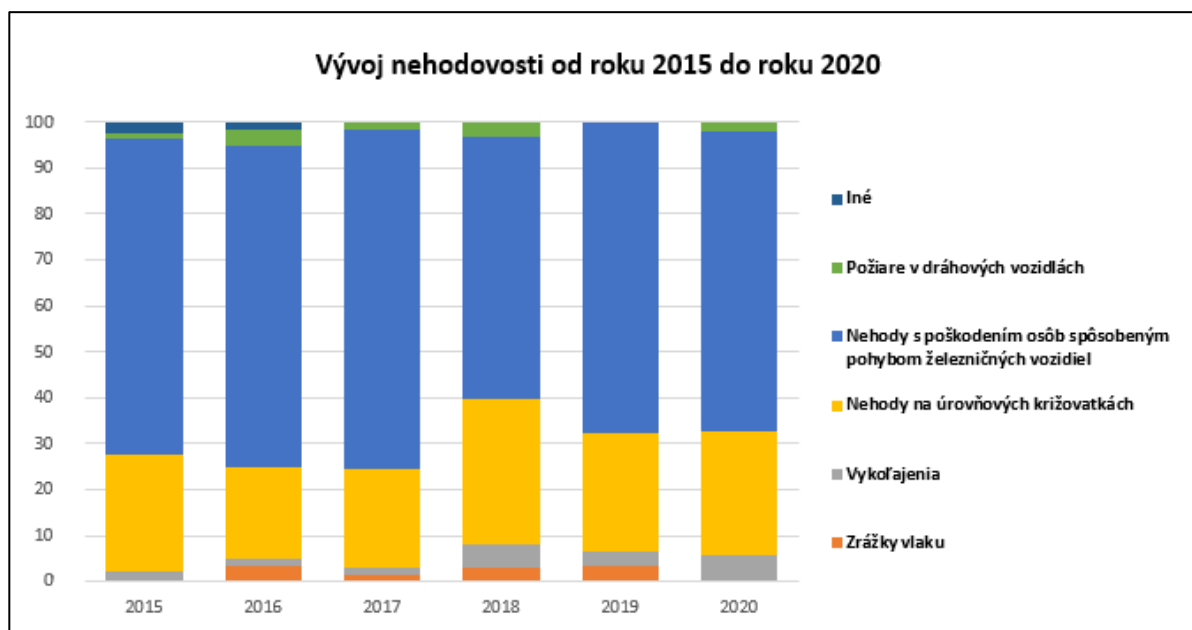
Príloha č. 3 Zoznam dopravcov

P. č.	Názov dopravcu	Adresa sídla
1.	ARRIVA Mobility Solutions, s. r. o	Drieňová 31, 82101 Bratislava
2.	Arriva Service, s. r. o.	Bratislavská cesta 1804, 945 01 Komárno
3.	ARRIVA vlaky, s. r. o.	Křižíkova 148/34, Karlín, 186 00 Praha 8, Česká republika
4.	BULK TRANSSHIPMENT SLOVAKIA, a. s.	Železničná 1, 076 43 Čierna nad Tisou
5.	Retrack Slovakia, s. r. o.	Seberíniho 1, 821 03 Bratislava
6.	Cargo Motion, s. r. o.	Sokolská třída 2800/99, Moravská Ostrava, 702 00 Ostrava, Česká republika
7.	CD Cargo Slovakia, s. r. o.	Seberíniho 1, 821 03 Bratislava
8.	Central Railways, a. s.	Horárska 12, 821 09 Bratislava
9.	CER Slovakia, a. s.	Mýtna 15, 811 07 Bratislava
10.	CityRail, a. s.	Magistrů 202/16, 140 00 Praha 4, Česká republika
11.	České dráhy, a. s.	Nábřeží L. Svobody 1222, 110 15 Praha 1, Česká republika
12.	DB Cargo Czechia, s. r. o.	Hlubinská 1378/36, Moravská Ostrava, 702 00 Ostrava, Česká republika
13.	DMG, s. r. o.	Školská 470, 956 12 Preseľany
14.	ELEKTRIZACE ŽELEZNIC PRAHA, a. s.	Nám. Hrdinů 1693/4a, 140 00 Praha 4 – Nusle, Česká republika
15.	ELTRA, s. r. o.	Rampová 4, 040 01 Košice
16.	EP Cargo, a. s.	Náměstí Hrdinů 1693/4a, 140 00 Praha 4 – Nusle, Česká republika
17.	EUROVIA CS, a. s.	U Michelského lesa 1581/2, Michle, 140 00 Praha 4, Česká republika
18.	Express Group, a. s.	Plynárenská 7/B, 821 09 Bratislava
19.	GJW Praha spol. s r. o.	Mezitřaťová 137/46, 198 21 Praha 9 – Hloubětín, Česká republika
20.	HORNONITRIANSKE BANE zamestnanecká, a. s.	Matice slovenskej 10, 971 01 Prievidza
21.	HSL-Logistik, s. r. o.	Počernická 276/96, 108 00 Praha 10 – Malešice, Česká republika
22.	I. G. Rail, s. r. o.	Mostová 2, 811 02 Bratislava

P. č.	Názov dopravcu	Adresa sídla
23.	IDS Cargo, a. s.	Albertova 229/21, 779 00 Olomouc, Česká republika
24.	JUSO, s. r. o.	P. J. Šafárika 2325/8, 960 01 Zvolen
25.	Kladenská dopravní a strojní, s. r. o.	Wolkerova 2766, 272 01 Kladno, Česká republika
26.	KOMPLEX RAIL Kft.	Fodros u. 21, H – 1039 Budapešť, Maďarsko
27.	Leo Express, s. r. o.	Řehořova 908/4, 130 00 Praha 3 – Žižkov, česká republika
28.	Leo Express Global, a. s.	Řehořova 908/4, 130 00 Praha 3 – Žižkov, Česká republika
29.	LOKO TRANS, s. r. o.	Tetčická 887/2a, 664 47 Střelice, Česká republika
30.	LOKORAIL, a. s.	Horárska 12, 821 09 Bratislava
31.	LokoTrain, s. r. o.	Školní 353, 560 02 Česká Třebová, Česká republika
32.	LOKOTRANS SERVIS, s. r. o.	Drážní 11, 627 00 Brno, Česká republika
33.	LTE Logistik a Transport Slovakia, s. r. o.	Kopčianska 21, 851 01 Bratislava
34.	Magyar Vasúti Áruszállító Kft.	H-4028 Debrecen, Árpád tér 36-37., Debrecen, Maďarsko
35.	METRANS /Danubia/, a. s.	Povodská cesta 18, 929 01 Dunajská Streda
36.	OHL ŽS Slovakia, a. s.	Tuhovská 10722/29, 831 06 Bratislava
37.	OFZ, a. s.	Široká 381, 027 41 Oravský Podzámok
38.	Ostravská dopravní společnost - Cargo, a. s.	U tiskárny 616/9, 702 00 Ostrava, Česká republika
39.	Petrolsped Slovakia, s. r. o.	Mlynská ulica 6/B, Levice 934 01
40.	PKP CARGO INTERNATIONAL, a. s.	Betonářská 580, 712 00 Ostrava – Muglinov, Česká republika
41.	PKP CARGO INTERNATIONAL SK, a. s.	Cukrová 14, 811 08 Bratislava
42.	PKP CARGO S.A.	ul. Grójecka 17, 02-021 Warszawa, Polsko
43.	Prvá Slovenská železničná, a. s.	Pri Habánskom mlyne 30, 811 04 Bratislava
44.	Rabbit Rail, s. r. o.	Za dráhou 824, 281 51 Velký Osek, Česká republika
45.	Rail Cargo Carrier - Slovakia, s. r. o.	Lúčna 2, 821 05 Bratislava 1
46.	Railtrans International, a. s.	Kukučínova 22, 831 03 Bratislava

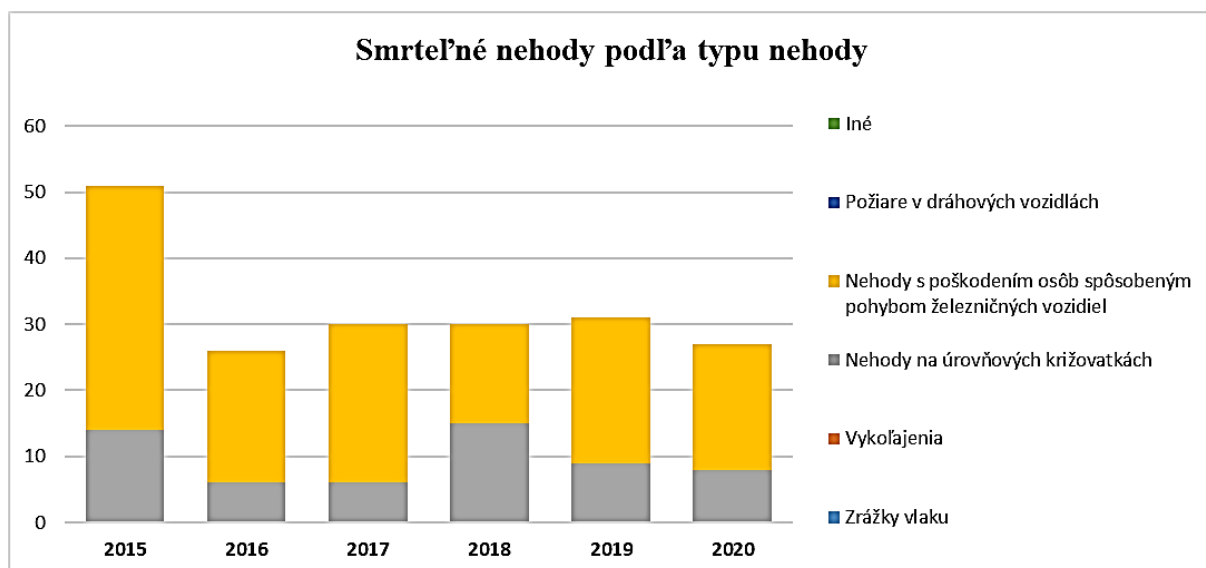
P. č.	Názov dopravcu	Adresa sídla
47.	Rail Support, s. r. o.	Šalviová 40, 821 01 Bratislava
48.	RegioJet, a. s.	Obchodná 48, 811 06 Bratislava
49.	RM LINES, a. s.	Jednoty 1931, 356 01 Sokolov
50.	RTS Rail Transport Service GmbH	Puchstrasse 184 b. 80 55 Graz, Rakúsko
51.	SK – H Trans, s. r. o.	Arm. gen. L. Svobodu 2839/1, 98401 Lučenec
52.	SLEZSKOMORAVSKÁ DRÁHA, a. s.	Poděbradova 3360/113, 702 00 Ostrava-Moravská Ostrava, Česká republika
53.	Slovenská železničná dopravná spoločnosť, a. s.	Mostová 2, 811 02 Bratislava
54.	SLOV-VAGON, a. s.	Andreja Žarnova 1, 917 02 Trnava
55.	STRABAG Rail, a. s.	Železničárska 1385/29, 400 03 Ústí nad Labem – Střekov, Česká republika
56.	TEMPRA, s. r. o.	Cesta ku Smrečine 5, Banská Bystrica 974 01
57.	Transport line Cargo, s. r. o.	Nové sady 988/2, Staré Brno , 602 00 Brno, Česká republika
58.	Traťová strojní společnost, a. s.	Musílkova 257/48, Košíře, 150 00 Praha 5, Česká republika
59.	TSS GRADE, a. s.	Dunajská 48, 811 08 Bratislava
60.	U. S. Steel Košice, s. r. o	Vstupný areál U. S. Steel. 044 54 Košice
61.	ORLEN Unipetrol Doprava, s. r. o.	Litvínov-Růžodol 4, 436 70 Litvínov, Česká republika
62.	VIALTE, s. r. o.	Kopčianska 1, 851 01 Bratislava
63.	VÍTKOVICKÁ DOPRAVA, a. s.	1. máje 3302/102a Moravská Ostrava, 703 00 Ostrava, Česká republika
64.	Železnice Slovenskej republiky	Klemensova 8, 813 61 Bratislava
65.	Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a. s.	Drieňová 24, 820 09 Bratislava
66.	Železničná spoločnosť Slovensko, a. s.	Rožňavská 1, 832 72 Bratislava
67.	Železničné stavby, a. s.	Južná trieda 66, 040 01 Košice
68.	ŽOS Vrútky, a. s.	Dielenská Kružná 2, 038 61 Vrútky

Príloha č. 4 CSI indikátory

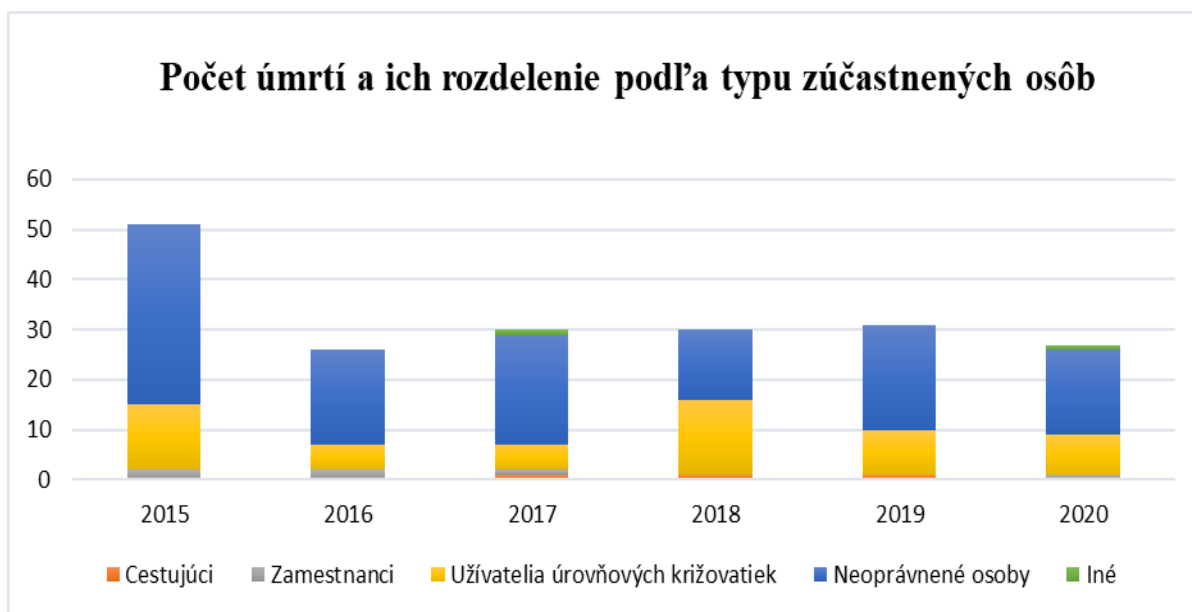
Počet závažných nehôd a ich rozdelenie na nasledovné typy

Rok	Zrážky vlaku	Vykofajenia	Nehody na úrovňových križovatkách	Nehody s poškodením osôb spôsobeným pohybom železničných vozidiel	Požiare v dráhových vozidlách	Iné	Spolu
2015	0	2	22	60	1	2	87
2016	2	1	12	42	2	1	60
2017	1	1	14	48	1	0	65
2018	2	3	20	36	2	0	63
2019	2	2	16	42	0	0	62
2020	0	3	14	34	1	0	52

Smrteľné nehody podľa typu nehody

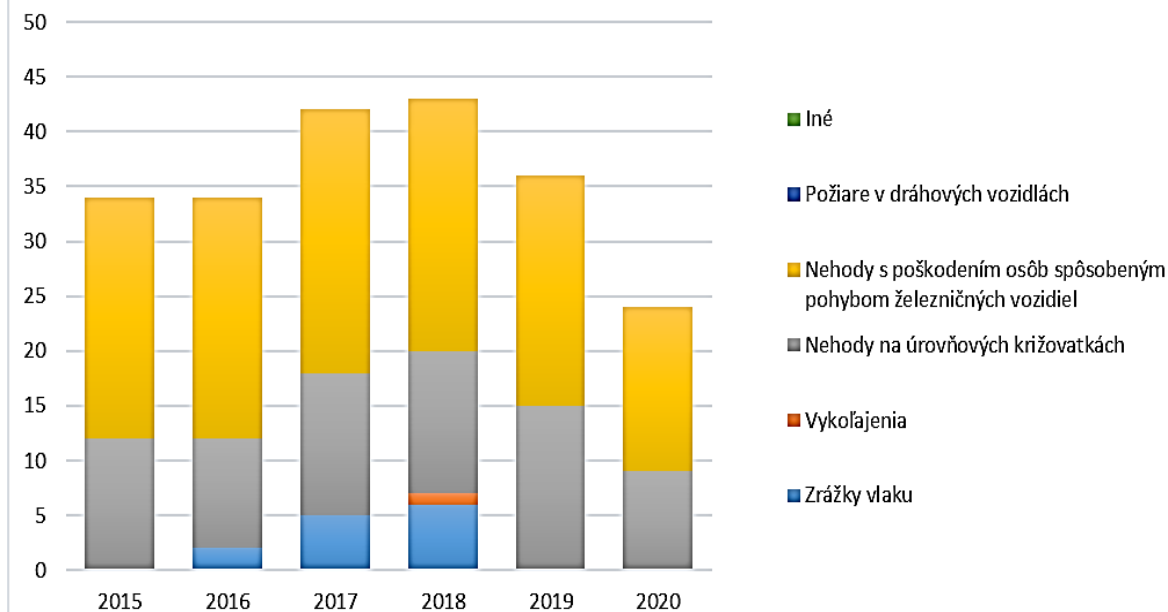
Rok	Zrážky vlaku	Vykolaženia	Nehody na úrovňových križovatkách	Nehody s poškodením osôb spôsobeným pohybom železničných vozidiel	Požiare v dráhových vozidlách	Iné	Spolu
2015	0	0	14	37	0	0	51
2016	0	0	6	20	0	0	26
2017	0	0	6	24	0	0	30
2018	0	0	15	15	0	0	30
2019	0	0	9	22	0	0	31
2020	0	0	8	19	0	0	27

Počet úmrtí a ich rozdelenie podľa typu zúčastnených osôb

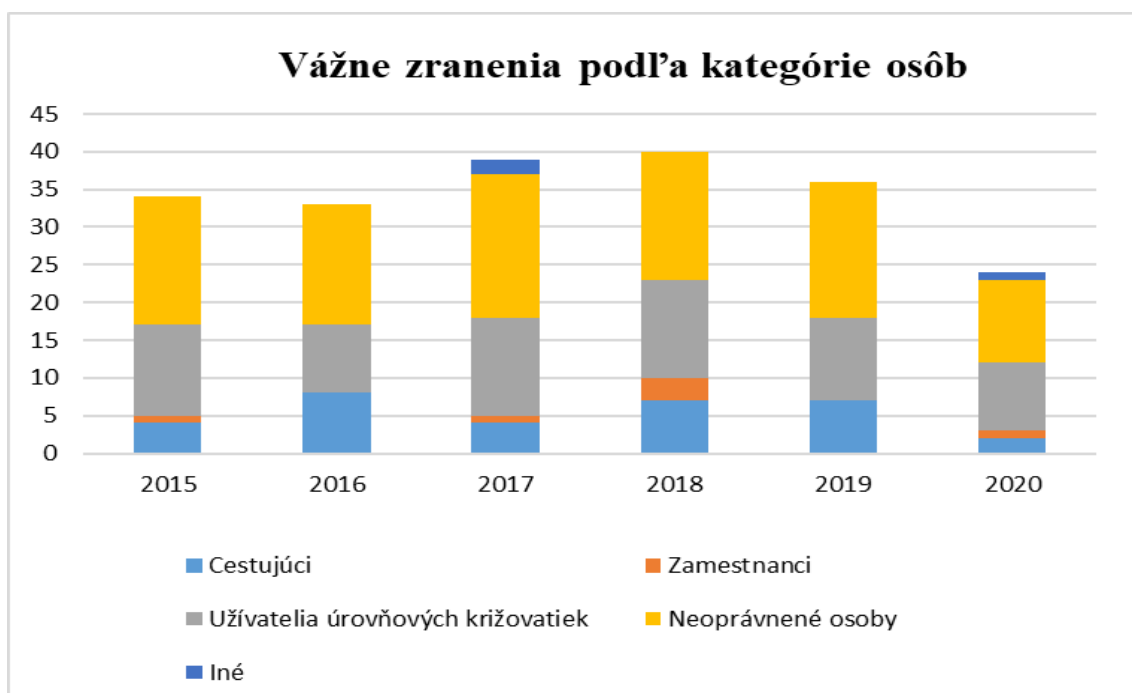
Rok	Cestujúci	Zamestnanci	Užívatelia úrovňových križovatiek	Neoprávnené osoby	Iné	Spolu
2015	0	2	13	36	0	51
2016	0	2	5	19	0	26
2017	1	1	5	22	1	30
2018	1	0	15	14	0	30
2019	1	0	9	21	0	31
2020	0	1	8	17	1	27

Počet vážne zranených osôb podľa typu nehody

Počet vážne zranených osôb podľa typu nehody

Rok	Zrážky vlaku	Vykolaženia	Nehody na úrovňových križovatkách	Nehody s poškodením osôb spôsobeným pohybom železničných vozidiel	Požiare v dráhových vozidlách	Iné	Spolu
2015	0	0	12	22	0	0	34
2016	2	0	10	22	0	0	34
2017	5	0	13	24	0	0	42
2018	6	1	13	23	0	0	43
2019	0	0	15	21	0	0	36
2020	0	0	9	15	0	0	24

Vážne zranenia podľa kategórií zúčastnených osôb

Rok	Cestujúci	Zamestnanci	Užívatelia úrovňových križovatiek	Neoprávnené osoby	Iné	Spolu
2015	4	1	12	17	0	34
2016	8	0	9	16	0	33
2017	4	1	13	19	2	39
2018	7	3	13	17	0	40
2019	7	0	11	18	0	36
2020	2	1	9	11	1	24